attelier

časopis študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Urbex: Nelegálny fenomén s vlastnými pravidlami

Amiši | Tomáš Farkaš | trnavské mlyny

04 | 2020 – 2021 | 18. ročník

Tri roky s **Praxuj.sk**

3 000+
odoslaných životopisov

700+
stáží a absolventských pozícií

400+
zapojených firiem

Naštartuj svoju kariéru

redakcia

šéfredaktor
Juraj Rakučiak

jazykoví korektori
Simona Bačinská
Alžbeta Nahálková
Daniela Lesáková
Nicol Maninová
Martina Kissová

editori
Šimona Tomková
Tereza Šuveríková
Patrícia Prašovská
Alžbeta Jánošíková
Mária Šmilňáková

šéfgrafik
Jakub Luliak

grafici
Svetlana Zacharová
Adam Gulák
Ján Medvec
Paula Halašová
Simona Kajanovičová
Patrik Friedmann
Daniela Bašteková
Bea Špaková
Simona Benková

reklama a sociálne médiá
Tereza Šuveríková
Simona Matúšková

Čítajte nás na:
attelier.sk

Ostáva mi rozlúčiť sa Zn: Na diaľku

Vždy som túžil po písaní editoriálu. Páčila sa mi tá sloboda, kedy sa môžem vyjadrovať, o čom chcem. Posledný editoriál som mal premyslený až dovtedy, kým som neotvoril nový textový dokument. Potom sa ma zmocnil zvláštny pocit a zrazu som nevedel napísať ani čiarku. Dúfam, že také *„okno“* nedostanem na štátniciach. Ešte predtým, ako začnete čítať ďalšie riadky, pustite si k tomu pieseň Lúčenie, v ktorej sa spieva, že sa v ňom chveje i vzduch a v diaľke už píska vlak. Ten môj po mňa prišiel len metaforicky, keďže som v škole nebol vyše roka. Áno, chýba mi – a nielen škola, ale aj pedagógovia, vrátnici, kuchárky v jedálni či upratovačky na internáte. Aj tá milá pani, ktorá je jeho vedúcou a vždy bola ochotná pomôcť. Nie, to nie je irónia. Chýbajú mi pozdravy úsmevom ľudí na chodbe, s ktorými sa poznám len z videnia, či hlasy tých, ktorí boli večer v študentskej zóne hluční, keď som sa tam snažil za monitorom počítača pracovať. Aj samotný vlak, ktorým som dochádzal do Trnavy, mi chýba. Ani neviem, kedy som ním naposledy cestoval. Samozrejme, chýbajú mi tiež prechádzky na Skladovú, keď bola v pondelkové večery redakčná porada Atteliéru a nemôžem zabudnúť na trnavský prízvuk. Asi nám viacerým chýba to, na čo sme boli zvyknutí a neostáva nám nič iné, len potvrdiť klišé, že až keď niečo stratíme, začneme si to vážiť.

Teraz budem viac sentimentálny. Chcel by som sa úprimne poďakovať tomuto časopisu za príležitosť. Najmä takmer dva roky na šéfredaktorskej stoličke ma naučili viac ako predošlé tri, keď som bol radovým členom redakcie. To, že som mohol viesť Atteliér, som považoval za zodpovednú úlohu, o ktorej náročnosti som vedel už predtým. Verte, že naozaj to nebolo jednoduché; no bolo mi cťou. Počas tohto obdobia som niekedy polemizoval nad tým, či študujem popri vedení časopisu, alebo ho vediem popri škole. Ako sa mi to podarilo, musíte zhodnotiť sami. Pokojne mi napíšte. Dvojročné vysvedčenie dostanem aj na blížiacom sa ročníku Štúrovho pera, ktorý sa vlani pre pandémiu koronavírusu neuskutočnil. Som zvedavý a nervózny zároveň. Teraz sa mi v hlave vynárajú spomienky od prvých nesmelých návrhov tém cez propagačné udalosti a vedecké konferencie na Smolenickom zámku, na ktorých som sa vďaka Atteliéru zúčastňoval, až po nekonečné editovanie textov a vytváranie zrkadla týchto strán, v ktorých som dal priestor aj študentom z fakultných fotoateliérov. Vždy mi pomohli, keď som sa na nich obrátil. Dnes som bol už aj s mojou nástupkyňou na kolégiu dekanky, na ktorom sa mi viacerí poďakovali za moju prácu. Takmer som sa nezmohol na slová, len som sa usmieval. Viete, čo som mal na krajíčku. To bol ten moment, kedy sa v mojej izbe chvel aj vzduch. Okrem poďakovania univerzite a fakulte patrí vďaka aj všetkým ľuďom, s ktorými som za tých päť rokov spolupracoval. Špeciálne dvom z redakcie – šéfgrafikovi Jakubovi Luliakovi a v dobrom dievčaťu pre všetko Terke Šuveríkovej, s ktorými som to ťahal najlepšie, ako som vedel. Aj po tom, čo nasadnem na ďalší vlak do nových dní, stále budem vo vrecku stískať lístok so slovíčkom nezabudni.

A ešte jedna vec; som rád, že som mohol byť pri dospievaní Atteliéru. Myslím, že aj ja som pri ňom oneskorene dospel. Držím mu palce i naďalej!

Juraj Rakučiak
ŠEFREDAKTOR | sefredaktor@attelier.sk

Titulná strana:
Zdroj: Martin Gallo

Časopis atteliér je študentským časopisom, ktorý vychádza každý mesiac na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. V nutných prípadoch, ktoré sa odvíjajú od harmonogramu akademického roka, časopis vychádza ako dvojčíslo. Adresa redakcie: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, Skladová 691/3, 917 01 Trnava. Adresa univerzity: UCM, Nám. J. Herdu 577/2, 917 01 Trnava. Elektronické vydanie ISSN 1339-1410, tlačené vydanie ISSN 1336-9342.

Univerzitná knižnica spustila vydávanie kníh, ktoré si študenti musia vopred objednať elektronicky. Po potvrdzujúcom maili si môžu po vybrané tituly prísť na Hajdóczyho ulicu s negatívnym výsledkom testu na koronavírus. Viac na www.ucm.sk. **Zdroj: Daniel Bíro**

08 pedagóg
Tomáš Farkaš

14 Trnava
mlyny

24 spoločnosť
Amiši

06 UCM info
absolventi FF

12 UCEEMSKOP
nová učebňa na skladovej

16 absolvent
Simon Kopunec

19 na muške
urbex

22 médiá
dôveryhodnosť

26 interview
moderátorka Simona Leskovská

29 príloha
práce študentov fotoateliérov

Predajné miesta:

JAMA	hlavná budova UCM
Skladová	predajňa kníh UCM
Bučianska	

Recykláciou nášho časopisu prispievate k ochrane životného prostredia.

Kontakty

POŠLITE NÁM E-MAIL:
redakcia@attelier.sk
Tu nám posielajte tipy na reportáž a vaše pripomienky.

SLEDUJTE NÁS:
facebook.com/attelierSK
@attelier_magazine

Ak sa chcete stať súčasťou tímu alebo s nami spolupracovať inak, napíšte nám na vyššie uvedený e-mail, prípadne na e-mail šéfredaktora.

attelier

Máte radi rozhovory?

Do tlačového vydania sa nezmestia všetky,
viac ich nájdete na našom webe.

www.attelier.sk

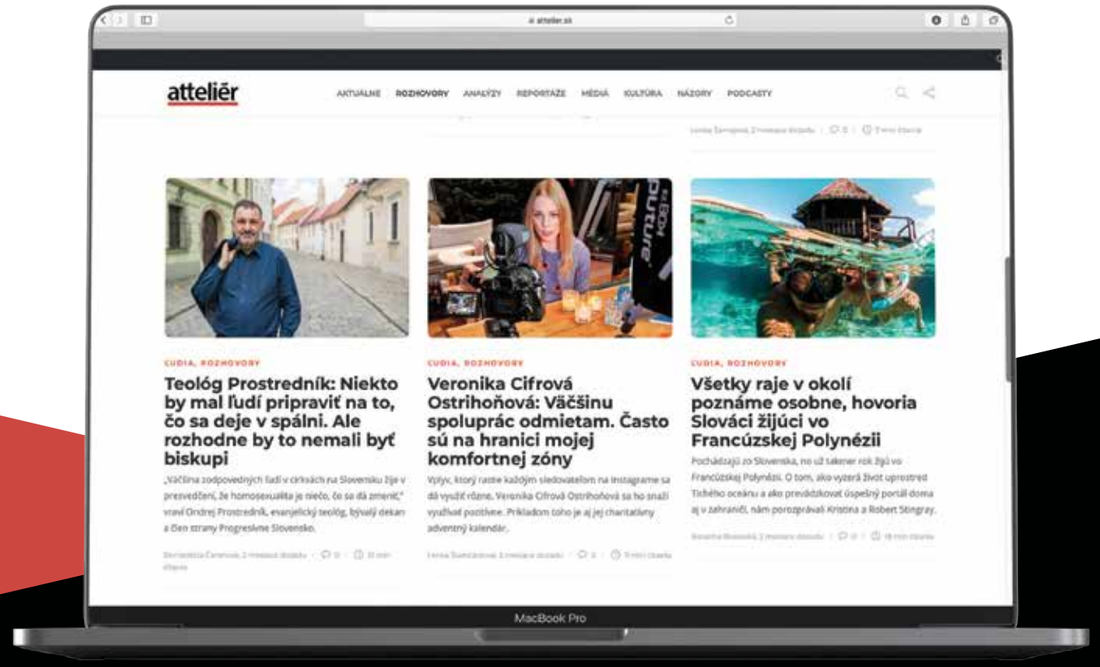

fb.com/AttelierSK @attelier_magazine sefredaktor@attelier.sk

Tretina absolventov Filozofickej fakulty sa nezamestnala vo svojom odbore. Pedagógovia problém nemali

Výsledky dotazníka ukazujú, že najčastejšie opúšťajú svoj odbor filozofi, etnológovia a čiastočne historici. Vo viacerých parametroch dosahoval vysoké hodnotenie nemecký jazyk, psychológia a učiteľstvo akademických predmetov.

Filozofická fakulta UCM v Trnave realizovala interný prieskum medzi svojimi absolventmi. Zúčastnilo sa ho celkom 337 respondentov (z toho 4 absolventi prvého a 6 absolventi tretieho stupňa), ktorí ukončili štúdium od roku 2005 do roku 2020. Silné zastúpenie však mali len absolventi posledných piatich rokov, ktorí za svoj ročník poslali minimálne 40 odpovedí. V dotazníku si zaspomínali na časy z vysokej školy predovšetkým magistri. Z výsledkov vyplýva, že spokojnosť so štúdiom bola veľmi dobrá a skôr dobrá, uviedlo to 72,1 % opýtaných. Štúdium si najviac pochvaľovali absolventi odborov Filozofia a aplikovaná filozofia a Nemecký jazyk a kultúra v odbornej komunikácii, ale aj vyštudovaní historici. Popri vysokej škole pracovalo z oslovenej vzorky 69 % vtedajších študentov, ale len 23 % z nich zostalo v rovnakej firme alebo odbore aj po ukončení štúdia.

Tretina pracuje vo svojom odbore

Prieskum sa zameral aj na uplatnenie absolventov. Približne tretina zo všetkých opýtaných si našla prácu v študovanom odbore. Najviac sa to darilo absolventom odboru Psychológia (69,9 %) a Učiteľstvo akademických predmetov (60,9 %). Podobne na tom boli tí, ktorí si našli prácu v čiastočne sa prekrývajúcom odbore. Zväčša išlo o bývalých študentov jazykových odborov. Po sčítaní absolventov pracujúcich vo vyštudovanom a čiastočne sa prekrývajúcom odbore vo výsledkoch dominoval nemecký jazyk, ktorý takmer dosiahol hranicu 90 %. Približne tretinu tvorili tí, ktorí sa zamestnali v inom ako študovanom odbore. Túto odpoveď najčastejšie zvolili filozofi (71,4 %) a etnológovia (64,9 %).

Miera pripravenosti nie je vysoká

FF UCM tiež zisťovala, ako sú jej absolventi pripravení na prax. Štúdium na tejto fakulte pomohlo pri uplatnení sa na trhu práce 26,4 % a skôr pomohlo 40,7 % opýtaných. Za najviac pripravených sa vnímali filozofi, no zamestnateľnosť v ich odbore bola zo všetkých najnižšia. Skôr nie odpovedalo 26,7 % a 6,2 % respondentov označilo, že im štúdium nepomohlo v pripravenosti na zamestnanie. Absolventi odpovedali aj na otázku za svojich zamestnávateľov, a to o miere pripravenosti na výkon práce v začiatkoch svojho pôsobenia. Podľa výsledkov dotazníka necelá polovica sa domnieva, že zamestnávatelia boli spokojní s ich pripravenosťou a takmer tretina uviedla, že zamestnávatelia boli podľa ich názoru skôr spokojní. Najlepšie sa v miere pripravenosti na začiatku kariéry vnímali bývalí študenti Ruského jazyka a kultúry v odbornej komunikácii (70,6 %).

Absolventi najčastejšie začali pracovať do troch mesiacov po ukončení štúdia

Bývalí trnavskí študenti v dotazníku odpovedali aj na čas, za ktorý si našli prácu. Necelá desatina pokračovala v zamestnaní, v ktorom pôsobila už počas vysokoškolského štúdia. Takmer tri pätiny si našli prácu za menej ako tri mesiace od štátnych skúšok, najviac sa to darilo vyštudovaným pedagógom. Až 20,5 % respondentov uviedlo, že si našlo prácu do šiestich mesiacov od ukončenia štúdia a 10,3 % uviedlo, že im to trvalo viac ako polroka. Tento čas označilo najviac absolventov Histórie a Nemeckého jazyka a kultúry v odbornej komunikácii (zhodne po 16,7 %).

Autor: Juraj Rakučiak
Zdroj: ff.ucm.sk

Komplexné výsledky nájdete na webovej stránke Filozofickej fakulty UCM v Trnave.

www.ff.ucm.sk

Zamestnali ste sa vo firme/odbore, v ktorom ste pracovali počas štúdia?

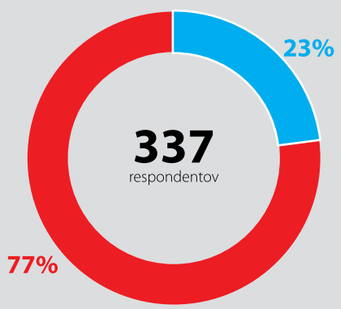

Pomohlo vám štúdium v pripravenosti v zamestnaní?

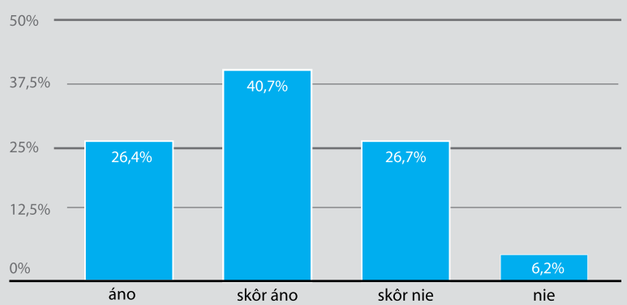

Voľby do Akademického senátu UCM

Voľby do Akademického senátu UCM na obdobie 2021-2024 sa konajú v časovom rozpätí od 29. marca do 9. apríla 2021. Každá z fakúlt má samostatne stanovený čas i priebeh volieb. Do akademického senátu sa volia traja zástupcovia zo zamestnaneckej časti a dvaja zástupcovia zo študentskej časti, samostatne pre každú fakultu. Návrh kandidátov mohol podať ktorýkoľvek člen akademickej obce – študenti navrhujú do senátu študentov, zamestnanci zas zamestnancov.

Filozofická fakulta

Termín volieb: 8. apríl 2021.

elektronická forma: od 10:00 hod. do 13:00 hod.

Fakulta prírodných vied

Termín volieb: 8. apríl 2021.

elektronická forma: od 10:00 hod. do 12:00 hod.

Fakulta zdravotných vied

Termín volieb: 9. apríl 2021.

zamestnanecká časť volí prezenčnou formou
od 10:00 hod. do 14:00 hod.

miesto: rokovacia miestnosť na 1. poschodí
budovy Fakulty zdravotných vied

študentská časť volí elektronickou formou
od 10:00 hod. do 14:00 hod.

Fakulta masmediálnej komunikácie

Termín volieb: 8. apríl 2021.

prezenčná forma: od 9:00 hod. do 15:00 hod.
miesto: Námestie J. Herdu 2, Dekanát FMK

elektronická forma: od 9:00 hod. do 12:00 hod.
(nutná registrácia hlasujúcich do 26. marca 2021)

Fakulta sociálnych vied

Termín volieb: 30. marec 2021.

elektronická forma: od 9:00 hod. do 14:00 hod.

Inštitút manažmentu

Termín volieb: 29. marec 2021

prezenčná forma: od 10:00 hod. do 14:00 hod.
miesto: budova na Hajdóczyho ulici v Trnave

elektronická forma od 10:00 hod. do 12:00 hod.

Zdroj: freepik.com/pch.vector

Tomáš Farkaš o mainstreamovej hudbe: Pre mňa sú to často kópie iných kópií

Zdroj: Kristína Fialová

Keď práve neučí na FMK, tak sa vo voľnom čase venuje hlavne rodine alebo tvorbe ambientných zvukov. V rozhovore nám doktor TOMÁŠ FARKAŠ povedal, čo pre neho znamená hudba a ako si užil svoj prvý onlinový koncert.

Aké sú vaše začiatky so zvukom?
Myslím, že to bolo ešte na základnej škole. Začal som sa zaujímať o zvuk z toho hľadiska, že som sa učil používať prvé softvéry, ktoré robili hudbu. To bolo v podstate už desiatky rokov dozadu. Snažil som sa ich nejak pochopiť a pracovať v nich. A potom, počas strednej školy, som sa dostal ku svojej prvej elektrickej gitare z bazáru a začal som ju skúšať nahrávať a vrstviť. To boli moje prvé pokusy s nahrávaním. Základy toho, ako teraz pracujem so zvukom, mi položila práve FMK, kde som začal chodiť na hodiny zvuku, ktorý teraz aj učím. Od toho momentu som sa posúval hore, čo sa týka softvérov a technológie.

Spomenuli ste, že ste začali hrať na elektrickej gitare. Ovládate aj ďalšie hudobné nástroje?
Je to u mňa veľmi špecifické. Som jeden z tých typov, ktorý má u seba veľa hudobných nástrojov, ale hrať tak, ako nejaký naozajstný muzikant, neviem ani na jeden. Mám doma basgitaru, dve gitary, akordeón, harmoniku, flautu a tak ďalej. Na všetkých viem zahrať tie veci, ktoré ja sám potrebujem vo vlastnej hudbe dosiahnuť. U mňa to vždy bolo celé založené na experimentálnom sound dizajnovom leveli.Nahrávam si zvuky, potom ich vložím do počítačových softvérov, kde si z nich vyrábam vlastné nástroje, ktoré už potom programujem a hrám pomocou MIDI kontrolérov.

„Som skôr introvert a radšej sa ľuďom vyhýbam. Preto mi vyhovovalo, že celý koncert prebehol cez internet."

Vďaka tomu ten nástroj neznie tak, ako znel pôvodne, ale je to skôr nástroj, ktorý človek nerozozná, pokiaľ nevie, z čoho to je vyrobené.

Potrebuje mať človek na prácu so zvukom talent alebo v tom môže byť dobrý každý?
Nerád by som slovo talent spájal napríklad so sebou. V prvom rade musí mať človek pre to zapálenie a túžbu tvoriť. To je asi ten prvý základný bod, z ktorého musíte vychádzať. Myslím si, že každý má potrebu tvoriť. U niekoho to je maľovanie, iní zase robia hudbu, prípadne využívajú kreativitu v marketingovej firme na vymyslenie kampane. U mňa to bola práve tá túžba tvoriť a dostať zo seba rôzne abstraktné idey, ktoré by inak, ako hudbou nešli. Nadanie podľa mňa potrebujete na to, aby ste sa na tie nástroje naučili hrať dokonale.

Ako by mal človek, ktorý sa chce venovať zvuku, začať? Sú na to potrebné nejaké vstupné náklady na techniku?
Ja sa snažím posúvať mojim študentom filozofiu, že technika nie je až taká dôležitá. V súčasnosti žijeme v dobe, v ktorej sa dá za málo peňazí robiť veľa muziky. Za úplné minimum si viete nakúpiť zvukové karty a mikrofóny. Plno kvalitných softvérov je aj zadarmo a nemusíte si ich kupovať za tisíce eur tak, ako tomu bolo kedysi. Často majú v sebe zakomponované vlastné inštrumenty, čiže ak sa človek pre niečo takéto rozhodne, dokáže mať k dispozícii obrovskú paletu zvukov.

Podľa mňa to je hlavne časová investícia, pretože aj miest, kde sa to môžete naučiť, je dosť veľa. Už to nie je iba škola alebo nejaký kurz, ktorý si musí človek zaplatiť, ale v podstate 90 % všetkého je na internete a veľa z toho je aj zadarmo. Čiže moja filozofia je taká, že nepotrebuje do toho človek investovať až tak veľa peňazí, ako skôr voľného času a vlastnej vôle.

Kedy sa najčastejšie venujete práci so zvukom?
Mám dcéru, takže cez deň sa snažím byť otcom. Často aj s ňou pracujem so zvukom, pretože ju to zaujíma, ale keď ide spať, tak až vtedy sa dostanem k počítaču a začnem si robiť svoje. V súčasnosti sa snažím vytvoriť vlastné zvukové knižnice. Je veľmi veľa možností, ako môže človek pracovať so zvukom. Niekto nahráva, spracováva hlas, strihá nahrávky a podobne. Ja sa v ostatných rokoch zaoberám primárne zvukovým dizajnom. To je hlavne práca so zvukovými knižnicami a nahrávaním vlastných zvukov.

Čo to presne znamená?
V podstate kombinujem zvuky, vrstvy a efekty. Sedím pri počítači dlhé hodiny. Snažím sa vytvoriť čosi, čo ešte neexistuje, premýšľam nad tým, vytváram zvuky do hier alebo krátkych filmov. Veľká časť z toho spočíva v sedení pri počítači so slúchadlami či pri reproduktoroch. Druhá časť práce je chodiť s mikrofónom po vonku a nahrávať si všetky možné zvuky, ktoré človek neskôr môže využiť. Na prvý pohľad to môže znieť strašne nudne, ale mňa to neskutočne baví. Dokázal by som to robiť od rána do večera. Je to pre mňa extrémne zaujímavá a zábavná práca.

V súčasnosti píšete vašu prvú knihu.
Momentálne opravujem rôzne pripomienky, ktoré som dostal od ľudí. Ide o gramatiku, štylistiku a celkovú štruktúru tak, aby to bolo čo najlepšie, pretože ten proces písania nie je vôbec jednoduchý. Bolo to náročné. Mohol som písať hlavne po nociach a potom som cez deň vyzeral ako zombie. Ťažko tento proces popísať ako výsostne pozitívny, pretože som to písal v minulom roku.

Aké máte pocity z tejto skúsenosti?
Rok 2020 bol šialený, nakoľko som mal asi päťkrát toľko práce ako zvyčajne, a to sa skrátka nedalo normálne zvládať. Každopádne, bol som prekvapený, ako rýchlo som knihu napísal. Je v podstate o veciach, ktorým rozumiem, a teda to išlo veľmi svižne. Človek sa nenazdá a už má 160 strán hotových. Užil som si to a dosť veľa som sa aj naučil, pretože keď píšete, tak sa musíte potopiť do literatúry. Moja malá izba sa stala ešte menšou, pretože som bol z každej strany obložený knihami.

Pre koho je táto kniha určená?
Snažil som sa to urobiť pre ľudí, ktorí sú na začiatku zvukovej tvorby. Dozvedia sa veľa základných informácií, ktoré sú striedané pokročilejšími poznatkami. Písal som tak, aby to človeka pri čítaní nenudilo.

„V TASR som prišiel na to, že takúto prácu nechcem robiť už nikdy v živote ani sekundu."

Tam, kde nemusím, nepoužívam odborné výrazy. Vďaka tomu knihe porozumie aj ten, kto je zvyknutý len na tutoriály na YouTube. So slovenskými publikáciami mám často takú skúsenosť, že si prečítam jednu vetu a musím si otvoriť slovník cudzích slov, aby som ten text pochopil. Ja takéto písanie nemám rád, pretože takýmto spôsobom sa potom tie knihy robia skôr pre ľudí, ktorí to píšu a nie pre čitateľov.

Spomínali ste, že ste boli viac zombie ako manžel a otec. Podporovala vás rodina v tomto náročnom období?
Oni vlastne nemali veľmi na výber. Posledné dva mesiace sa snažím dať do normálu, pretože tá kniha nebola prvá vec, ktorú som tento rok písal. Predtým som pracoval aj na náročnom projekte, ktorý, dúfam, schváli. Do toho prišlo onlinové vyučovanie a rôzne články a výkazy, ktoré od nás, učiteľov, škola chcela. Keď má človek rodinu, tak sa to jednoducho nedá všetko stíhať.

Moja dcéra je už v takom veku, že aj ona sa začína vzdelávať, čiže vyučujem študentov na FMK a potom ešte doma s manželkou musíme učiť vlastnú dcéru. Nedalo sa to všetko zladiť a ja som dlhé mesiace bol ako manžel a otec nepoužiteľný. Teraz sa snažím svojej rodine venovať viac. Musím ich obe vyniesť do nebies, pretože keby nemali so mnou dosť trpezlivosti, tak by som to asi nezvládol.

Vo voľnom čase sa venujete tvorbe ambientnej hudby. Ako by ste definovali tento žáner?
Z môjho pohľadu to je ako abstraktná maľba. Človek sa na to môže niekoľkokrát pozrieť a vždy nájde niečo iné. Napríklad môj obľúbený maliar Mark Rothko maľoval minimalistické obrazy ako napríklad obrovský modrý obdĺžnik. Keď sa na ten obraz človek dlhšie díva, môže v ňom začať vnímať obrovskú hĺbku. A to je pre mňa aj ambient. Obsahuje iba čisté emócie a pocity. V minulosti to začalo ako hudba bez beatov a rytmu. Pôvodne sa to prezentovalo ako hudba, ktorú si pustíte do pozadia, vyplníte ňou priestor a môžete popri tom robiť niečo iné. V súčasnosti má ambient strašne veľa vlastných subžánrov. Mnoho z nich má v sebe osobitné rytmy, niektoré hraničia s bežnejšími žánrami. Prvky ambientu nájdeme v chilloute, downtempe či v modernej elektronike.

Hudbu prirovnávate k maľbe. Venujete sa aj tomuto umeniu?
Od malička si rád kreslím a mal som aj obdobie, počas ktorého som sa pokúšal aj maľovať, ale u mňa to bola skôr fotografia. Od strednej školy som aktívne fotil. V posledných rokoch sa tomu venujem menej, pretože na to nemám čas a teraz sa primárne zaoberám zvukom. Väčšina fotiek, čo som robil, bola veľmi abstraktná. Keď som ešte fotil na analóg, tak som rád využíval luminografiu a väčšinou som si vytváral techniky ako napríklad rôzne sústavy zväčšovacích skiel, aby to, čo som fotil, bolo nerozoznateľné. Vždy ma bavila štruktúra a hĺbka, nie celok.

Dcéru pedagóga zaujíma jeho práca so zvukom. Zdroj: Tomáš Farkaš

Odborný asistent s rodinou býva v netradičnom, okrúhlom a ekologickom hlineno-slamenom dome. Zdroj: Tomáš Farkaš

Neskôr som začal používať digitálne fotoaparáty a už to nebolo iba hranie sa s optikou. Veľmi aktívne som začal využívať Photoshop, kde som robil komplikované koláže. Ako príklad môžem uviesť, že jedna fotka mala 25 vrstiev z rôznych iných fotiek. Tri hodiny som s grafickým tabletom vyrezával list z rastliny, ktorý som následne navrstvil tak, aby som z neho vytvoril niečo úplne iné. V minulosti som tvoril jeden dlhší ambientný album a ku každej skladbe som paralelne vytváral koláže. To mi vlastne zostalo aj doteraz. Vždy keď dokončím track, tak ku nemu dorábam vlastný obraz.

Vystupujete pod prezývkou Cloudsform. Podľa čoho vznikol tento pseudonym?
Väčšinou som tracky dával na internet pod vlastným menom. Po čase prišlo obdobie, kedy som si povedal, že toho mám už vytvoreného dosť veľa, tak som začal vystupovať pod prezývkou. Vymyslieť sám sebe nejaký pseudonym, aby to bolo dostatočne zaujímavé a zároveň nie príliš trápne nebolo jednoduché. Od malička som miloval oblaky, rád som ich fotil a využíval v kolážach, taktiež rád nahrávam búrky. Preto som vedel, že do názvu chcem zakomponovať niečo s oblakmi, a tak vznikol názov Cloudsform. Pre mňa to slovíčko odráža moju tendenciu vytvárať štruktúry či machule. Oblaky sú vždy rovnaké a zároveň úplne iné, je to nejaká štruktúra, na ktorú sa človek môže pozerať strašne dlho. Cloudsform je zároveň slovíčko, ktoré sa jednoducho napíše a povie.

Mali ste aj vlastný onlinový koncert. Ako hodnotíte túto skúsenosť?
Veľmi som si to užil. Som skôr introvert a radšej sa ľuďom vyhýbam. Preto mi vyhovovalo, že celý koncert prebehol cez internet, a tak som bol v miestnosti takmer sám. Boli tam iba ľudia, ktorí riešili fungovanie streamu a zvuku. Tešil som sa na to a celý set som postavil od nuly za pár mesiacov pred vystúpením. Nedokážem zahrať dvakrát za sebou to isté, nebol by som s tým spokojný. Najťažšie bolo vymyslieť set, ktorý bude mať nejakú hlavu a pätu. Super bolo, že som si mohol tie veľké reproduktory natočiť na seba a hral som v podstate pre seba. Keď som doma, tak si môžem v mojej odhlučnenej izbe púšťať hudbu nahlas, ale iba do istej miery, aby to nezobudilo moju rodinu. Koncert nebol dokonalý, pretože som tam urobil zopár chýb, ale tie si človek asi ani nevšimne, ak tú hudbu nepozná.

Akú hudbu počúvate vo voľnom čase?
Už na základnej škole som celé dni strávil so slúchadlami na ušiach. Mám dosť veľký rozptyl žánrov. V detstve ma ovplyvnili moji bratia. Počúvali hudbu, ktorú som vtedy honosne označoval za alternatívnu. Začínal som na skupinách ako The Cure a Depeche Mode, no veľmi rýchlo som sa dostal ku hudbe, ktorú robili napríklad Cocteau Twins či Dead Can Dance. Ťažko tieto kapely zaradiť do nejakého žánru. Často sa tomu hovorí dream pop či ethereal. Dalo sa to nájsť hlavne na internete, pretože v rádiách taký štýl nehrávali. K ambientnej hudbe som sa dostal až na strednej škole.

Tiež mám rád veci, ktoré robí kapela Swans. Je to skôr o fyzickom zážitku ako o komplikovanej hudobnej kompozícii. Keď sa nad tým zamýšľam, tak obľubujem hlavne hudbu, ktorá má podobnú štruktúru ako ambientná, ale napríklad v gitarovom podaní. Prešiel som si aj cez post rockové a noizové obdobie a milujem minimalistický jazz. Tento rok som strašne často počúval staré albumy Joni Mitchell, čo je v podstate folk.

Myslíte si, že je mainstreamová hudba kvalitná?
Záleží na tom, čo pod týmto pojmom rozumieme. Pre niekoho je mainstream ten najľahší level pop hudby, ktorý človek počúva celé dni v rádiu. Pre mňa sú to často kópie iných kópií, mainstream je na tom postavený. Produkuje to, čo sa masám páči. Nemusia premýšľať nad tým, čo počúvajú, ale je dôležité, aby to malo chytľavú melódiu. Myslím si ale, že v mainstreame sa dá nájsť aj dosť veľa zaujímavých vecí, ktoré hraničia s alternatívnou hudbou. Napríklad Rihanna spravila cover veziu na pieseň v súčasnosti dosť populárnej austrálskej skupiny Tame Impala. Majú videoklipy a skladby, ktoré sú veľmi chytľavé, ale keby sa na tú hudbu človek pozrel z hľadiska štruktúry, tak by zistil, že nie je až tak štandardná.

„Druhá časť práce je chodiť s mikrofónom po vonku a nahrávať si všetky možné zvuky."

V dnešnej dobe je už všetko na internete a zmiešava sa to dohromady a aj ponuka rádií je obrovská. Mainstream už nie je ľahké definovať. Hlavne nie z hľadiska kvality, pretože tam by sme museli rozprávať o tom, či je to technicky kvalitné, čo vlastne je. A potom by sme sa museli dostať do tej estetickej roviny.

Po vyštudovaní FMK ste na tri mesiace išli pracovať do TASR. Prečo ste tam nezostali dlhšie?
Keby som tam zostal, teraz by som bol už mŕtvy. Išiel som do toho, pretože som chcel po ukončení školy „pracovať v mojom odbore". Mal som väčšie šance, že sa do TASR dostanem, nakoľko tam pracovala moja bývalá spolužiačka. Plat bol podľa mňa vtedy neuveriteľný. Keby som tam pracoval doteraz, mal by som sa finančne možno lepšie, ale je to zožierajúca práca. Musel som stávať skoro ráno a neskoro večer som prišiel domov. Často sa pracovalo aj cez víkendy.

Človek musí mať hrošiu kožu na to, aby dokázal takúto prácu robiť niekoľko rokov. Kreativita u mňa klesla na mínusové hodnoty, pretože som nemal čas. Už len fakt, že som sa musel zaoberať ekonomikou a politikou bolo pre mňa hrozné, lebo to sú pojmy, ktoré nenávidím. V TASR som prišiel na to, že takúto prácu nechcem robiť už nikdy v živote ani sekundu.

Na FMK učíte študentov ako pracovať so zvukom vo filmoch a hrách. Ako prebiehajú tieto prednášky?
Nemám veľmi rád pojem autorita a ku študentom sa nesnažím pristupovať ako človek, ktorý ukazuje prstom a hovorí im, aby urobili to, čo povie. Snažím sa ich zo začiatku najskôr poznať, čo je teraz napríklad u druhákov náročnejšie, pretože vyučovanie prebieha online. Zistím, čo ich presne v rámci zvuku a hudby zaujíma a podľa toho prispôsobím výučbu. Nechcem učiť skupinu študentov niečo, o čo nemajú záujem. Samozrejme, niektoré prvky sú rovnaké. Rozberáme hlavne základy, ako pracovať v programoch, premýšľať nad zvukom a podobne. Vždy sa s nimi snažím veľa rozprávať a chcem vedieť, čo ich naozaj baví. Môžu tam byť ľudia, ktorí radšej robia beaty, iní zase preferujú zvuk vo filme alebo v hrách.

Hodiny sa pokúšam viesť zábavným štýlom a vo forme spoločnej komunikácie. V ostatných rokoch sa zaoberám hlavne zvukom v digitálnych hrách, čo je instantná zábava, pretože vychádzam z predpokladu, že študenti TEDI (pozn. red. študijného programu teória digitálnych hier) hrajú hry radi. Paradoxne, pri niektorých je to skôr naopak. Ja sám som veľký hráč a milujem počítačové hry od základnej školy, čiže je pre mňa tá komunikácia oveľa jednoduchšia. Niekedy na hodinách rozoberáme konkrétnu hru a následne analyzujeme zvuky a hudbu.

V akých programoch sa pracuje?
V minulosti sme používali Samplitude. V ostatných rokoch sme používali Ableton Live a tento rok som zahrnul do výučby aj softvér Reaper. Zo začiatku je náročnejší na učenie, ale ponúka oveľa viac možností na zvukový dizajn a je extrémne prispôsobivý. Výhodou je aj to, že je oveľa dostupnejší.

Myslíte si, že naša fakulta produkuje dostatočne kvalitných zvukárov?
Dúfam, že áno. Snažím sa ich viesť ku flexibilite a pokúšam sa im dať dosť širokú paletu toho, čo sa týka zvuku. Už teraz viem, že mám medzi študentmi neskutočne talentovaných ľudí, pretože im to myslí a vedia zvuk vnímať. Sluch je dosť podceňovaný zmysel, pretože človek niečo počuje stále, ale keď chce byť zvukár, tak musí zrazu začať premýšľať napríklad nad tým, aký zvuk konkrétne predmety vydávajú. Človek nemá vždy po ruke dážď a musí vedieť, že keď použije upravený zvuk jemne pražiacej sa slaniny, tak ho tým dokáže nahradiť.

Každopádne, pojem dobrý zvukár je dosť relatívny. Ja sa snažím vychovať takých ľudí, ktorí sa dokážu uchytiť v rôznych oblastiach. Nie len takých, čo majú na sebe zavesený dlhý kábel so štyrmi mikrofónmi a nahrávajú s nimi film. Doteraz som napríklad v kontakte s mojou dobrou kamarátkou Dášou Omastovou.

„Človek nemá vždy po ruke dážď a musí vedieť, že keď použije upravený zvuk jemne pražiacej sa slaniny, tak ho tým dokáže nahradiť."

Patrila k mojim prvým študentom. Pracuje v RTVS, kde najčastejšie nahráva, strihá a upravuje hlas. Často spomína, že som jej v tom aj ja pomohol, na čo som hrdý. Tým chcem ukázať na tie rôzne možnosti. Niekto sa možno uchytí v rozhlase, niekto zase v Grand Beats, kde bude pracovať na zvukovom dizajne či hudbe do hier.

Vy bývate v slameno-hlinenom dome. Prečo ste sa rozhodli pre takýto netradičný variant?
Možno to vyplýva aj z toho, že my s manželkou sme nikdy nemali radi štandardné veci. Postaviť dom je šialená vec. Teraz, keď tu sedím, tak je pre mňa ešte väčšie bláznovstvo, že sme to zvládli a zároveň naplánovali celý proces. Vedeli sme, že chceme niečo iné. Najprv som si klasicky začal plánovať nejaký obdĺžnikový dom, ale potom nám prišli do rany rôzne dokumenty a reportáže. Aj náš známy, ktorý nám neskôr so stavbou pomáhal, mal zhodou okolností postavený dom podobného typu. Vedeli sme, že sa dá postaviť aj okrúhly dom, čo nás lákalo. Začali sme si zisťovať, kto sa tomu na Slovensku venuje, koľko to stojí, či to je komplikované a podobne.

Je takéto bývanie ekologické?
Určite áno. Konštrukcia je drevená a iba základ obvodu, na ktorom celý dom stojí, je betónový. Hrubá stena je vypĺňaná veľkými slamenými balíkmi, ktoré sú výborné na izoláciu. Následne sa na to nanieslo veľa vrstiev omietky, čo je vlastne zmes piesku, vody a ílovitej hliny. Neskutočne dobre sa tu drží teplo. V zime tu máme krásne teplo a v lete zase chládok. Pointa je v tom, že kúrime iba obrovskou akumulačnou pecou, ktorú postavil peciar na mieru. Stačí zakúriť tak raz za tri dni a pec je celý čas teplá. Zostáva zohriata niekoľko dní a v dome je potom úplne nádherne.

Plyn vôbec nepotrebujeme. Studňu máme vlastnú, ale používame aj dedinskú vodu. Máme vytvorenú aj ekologickú koreňovú čističku. Jej úlohou je prečistiť všetok odpad, ktorý vyprodukujeme a následne si z toho berú rastliny potrebné živiny. Strecha je tiež zelená a ako veľa vecí, urobili sme si ju svojpomocne. Teraz nám na nej rastú rastlinky.

Znie to, ako dokonalý spôsob bývania. Má ten dom podľa vás nejaké nevýhody?
Najväčší problém bolo zohnať ľudí, ktorí ho dokážu postaviť. Nie je to také, že si človek lúskne prstom a nájde na internete 30 firiem, ktoré mu to postavia na kľúč. Musel som na to vynaložiť obrovské množstvo energie. Taktiež materiály nie sú úplne štandardné a ich zaobstarávanie je náročnejšie. Napríklad, tú ílovitú hlinu musíte buď vykopať na vlastnej záhrade alebo si ju nechať doviesť z druhého konca Slovenska. Nakoľko to nie je bežná stavba, tak som mal strach aj z toho, či mi úrady všetko schvália.

Autor: Ondrej Podolinský

MGR. TOMÁŠ FARKAŠ, PHD.
Vyštudoval masmediálnu komunikáciu na FMK UCM, kde v súčasnosti vyučuje praktické predmety, zamerané na zvuk v auditívnych a audiovizuálnych dielach. Jeho obľúbeným filmovým žánrom je horor, ktorému sa venoval aj vo svojej dizertačnej práci. Vo voľnom čase rád trávi chvíle so svojou rodinou a tvorí ambientnú hudbu.

UCEEMSKOP

Na Skladovej vznikli nové učebne

Študenti FMK sa po návrate do prezenčnej formy vyučovania môžu tešiť na nové priestory určené na projektovú výučbu. Rekonštrukciu moderne zariadených učební vo fakultnej budove na Skladovej ulici koordinovala vedúca Katedry marketingovej komunikácie Vladimíra Jurišová.

„Pred necelými dvomi rokmi sme sa išli s kolegami prezrieť na Skladovú a na treťom poschodí sme našli šesť malých opustených zborovní, ktoré mali vyššie stropy ako ostatné poschodia. Dostala som nápad urobiť z nich a jednej dlhej chodby dve poriadne učebne na projektové vzdelávanie a design thinking. V architektonickom návrhu sú presne šité na to, aby na hodinách mohli študenti pracovať v tímoch,“ opisuje projekt jeho autorka. Dodáva, že za celým procesom rekonštrukcie od prvotnej idey cez presviedčanie o investícii až po brief architektom a doladenie všetkých detailov je rok a pol práce.

Podobné priestory mali na Skladovej vzniknúť už dávnejšie. V roku 2016 tu chcela fakulta zriadiť coworkingové centrum. Malo slúžiť na prácu v skupinách i na oddych. Architektonické návrhy učebne vtedy predkladali študenti a neskôr sa o ne hlasovalo na Facebooku. Vizualizácie nezrealizovanej rekonštrukcie si môžete pozrieť v našom onlinovom archíve (ročník 2016-2017, číslo 04-05, str. 4).

Autor: Juraj Rakučiak

V Trnave boli v minulosti štyri mlyny. Čo je s nimi dnes?

Trnava si vďaka úrodnému okoliu mohla dovoliť postaviť niekoľko mlynov. Ich budovy chátrajú. Na mieste jedného z nich je postavená nová budova, po inom ostali sutiny.

Automatický mlyn NUPOD

Najväčším mlynom v Trnave je Automatický mlyn NUPOD. Projekt objektu pochádza ešte z roku 1936. Objednalo si ho Nákupné ústredie potravinárskych družstiev (skr. NUPOD), pre ktoré Emil Belluš navrhoval budovy v Bratislave. Výstavba sa realizovala ešte pred druhou svetovou vojnou v roku 1938. Ako uvádza stránka ciernediery.sk, objekt pozostáva z protikladne tvarovaných základných objemov. Nachádza sa tam osem valcových zásobníkov a mlyn s dlhými radmi okien. Nadstavba, ktorá premosťuje tieto objekty, je spojená s vodojemom a násypníkom tvoriacim najvyšší bod stavby.

Do zásobníka – odborne sila – sa zmestí 200 vagónov obilia. Dopravu medziproduktov vyriešili spádom, hotové výrobky dopravovali točité sklzy, takzvané šneky. Hlavným protipožiarnym opatrením bola nádrž na streche spojená s hasiacim zariadením. V súčasnosti mlyn NUPOD slúži pôvodnému účelu ako jediný z nižšie menovaných.

Automatický mlyn NUPOD je jednou z ikonických budov Trnavy. Zdroj: Daniel Bíro

Vnútorný mlyn

Ďalší mlyn stál až do roku 1999 na ulici Horné Bašty. Išlo o vodný mlyn poháňaný riečkou Trnávka, ktorá pretekala opevneným centrom mesta. Pre Trnavčanov mlel múku s prestavbami od 15. do 19. storočia.

Noviny z radnice spomínajú rôzne pomenovania mlyna: *„V písomných prameňoch sa tento mlyn vyskytuje pod pomenovaním Mlyn Wnitrny, Mola interna, Mlin Conitrny, Mola intra munia, Belső malom, Itben levő malom, Városi malom a Innere Mühle.“*

Pravdepodobne najstaršou písomnou zmienkou o mlyne na tomto mieste je zápis v mestskej knihe farských účtov v roku 1495, v ktorej sa spomína mlyn oproti domu mäsiara Michala na druhej strane potoka. Trnávka obtekala mlyn zo západnej strany.

Prvá polovica 19. storočia však ukončila tradíciu mlynárstva. V roku 1827 sa mlynár Anton Rőder sťažoval mestskému magistrátu na nedostatok vody v Trnávke. Dôvodom bolo, že iný mlynár, konkrétne z Pažitného mlynu, reguloval tok rieky, ktorý Rőderovi poškodzoval mlynské kolesá. Tak sa do koryta Trnávky nedostával dostatočný objem vody na roztočenie mlynských kolies.

Neskôr objekt nikto nevyužíval na mletie múky. Následné rozkradnutie celej strešnej krytiny spustilo okamžitú degradáciu budovy. Prepadla sa veľká časť stropov a mnohé múry boli staticky narušené. Nový majiteľ zamýšľal začiatkom 90. rokov prebudovať objekt na polyfunkčný dom s predajnými priestormi na prízemí, skladovými priestormi v podzemí a s bytmi na poschodí i v podkroví. V obchodných priestoroch sídli dnes železiarstvo.

Budova vnútorného mlyna v roku 1963. V súčasnosti sa tam nachádza železiarstvo. Zdroj: nzr.trnava.sk

Riečka Trnávka

Mlyny často stáli na riečke Trnávka. Ide o pravostranný prítok Dolného Dudváhu s dĺžkou 42 km. Pramení v Malých Karpatoch pod Vápenkovou skalou v nadmorskej výške okolo 430 metrov nad morom. Do nej priteká potok Parná prameniaci taktiež v Malých Karpatoch na úpätí Vápennej v nadmorskej výške okolo 560 metrov nad morom.

Presný tvar malej rieky sa nedá určiť, keďže často podliehala reguláciám. Noviny z radnice píšu, že Trnávka pravidelne zaplavovala údolie, čo dokazuje aj najnovší archeologický nález tzv. haťovej cesty na mieste dnešnej Hviezdoslavovej ulice. Po dostavbe hradieb okolo mesta naplnila Trnávka priekopy vodou, a tak vytvorila obrannú bariéru. Regulácia jej toku mohla neskôr eliminovať záplavy v centre mesta. Za severnými hradbami bol kedysi trnavský rybník. V súčasnosti sa na jeho mieste nachádza športový areál Slávie a športová hala.

Z mostu pri Bernolákovej bráne je vidieť časť cukrovaru a sklad Parného mlynu, popod ktorý preteká riečka Trnávka. Zdroj: Daniel Bíro

Parný mlyn

Na Zelenom kríčku pri autobusových zastávkach sa nachádza Parný mlyn so zeleným zásobníkom – silom. Má storočnú históriu. Išlo o prvý trnavský parný mlyn, z ktorého vyvážali múku a krmivá aj do Nemecka a severských štátov. Mlynica bola prerobená v 90. rokoch 20. storočia na byty a kancelárie. Silo nie je využívané. Nachádza sa pri ňom schátraný funkcionalistický sklad. V priestoroch mlynu – v modrej budove – sa nachádzajú byty a lekáreň Farmácia.

Dominantou mlynu je vysoké zelené silo, v bývalej budove mlyna sa dnes nachádza lekáreň. Zdroj: Daniel Bíro

V niekdajších priestorch mlyna sa v súčasnosti nachádza bufet. Zdroj: Daniel Bíro

Gažov kamenný mlyn

História Gažovho mlyna siaha až do 15. storočia. V roku 1874 ho kúpil mlynár Rudolf Gažo, ktorý ho zveľadil. Po znárodnení komunistami sa zachovala len jeho časť. V súčasnosti sa v jednej z budov nachádza bufet. Z histórie mlyna vieme, že sa Gažo venoval okrem mlynárstva aj včelárstvu. V rámci modernizácie architektonickej stavby bola pridaná vodná turbína. Nachádzala sa pod dvojpodlažnou západnou stenou starého mlyna. V súčasnosti ju vidno v betónovej komore na vodnom kanáli spolu so zvyškom hrdzavého súkolia.

V roku 1543 sa pre tureckú hrozbu začali na tomto mlyne opevňovacie práce. Zabezpečený bol dokonca delami. Dnes je v lokalite Kamenný mlyn rekreačná oblasť s náučným chodníkom a rybníkmi v jeho okolí.

Autor: Daniel Bíro
Zdroje: ciernediery.sk, nzr.trnava.sk

Absolvent FMK o vlastnej značke: Fitclan som riešil už počas vysokej školy, v súčasnosti má 80-tisíc followerov

Zdroj: Simon Kopunec

SIMON KOPUNEC začínal písaním článkov o stravovaní na fóre a svoj projekt rozbiehal už počas štúdia na FMK. Zakladateľ Fitclanu hovorí, že vybudovať značku a biznis je nemožné bez ľudí okolo seba, ktorým môže dôverovať. Rozprávali sme sa aj o tom, aké služby a marketingové nástroje pri práci využíva.

Vedel si už počas štúdia marketingu na FMK, že chceš ísť v budúcnosti týmto smerom v oblasti fitness a zdravého životného štýlu?
Asi áno, keďže som Fitclan riešil už počas vysokej školy, ešte pod starým názvom Fitcult. Úplné začiatky boli v roku 2013.

Fitness, cvičenie a zdravá strava ma zaujímali už pred koncom strednej školy. Bral som to ako môj projekt, ktorému som chcel venovať čas. Extrémne ma to bavilo a postupne aj zarábalo peniaze, takže som to mal aj ako prácu. Rovnako som mal aj svoju myseľ nastavenú tak, že sa tomu chcem venovať aj naďalej.

Čo z toho, čo si sa naučil v škole, najviac využívas vo svojej práci?
Na škole sme mali marketing, ku ktorému patrí aj ten digitálny. Prelínajú sa v ňom veci z oblasti budovania značky, reklamných textov alebo ako osloviť zákazníkov, či už nových, alebo starých. Vždy som mal rád práve digitálny marketing, keďže som dávnejšie robil grafiku a manažoval facebookové účty či reklamu pre pár firiem. Bolo to amatérske, ale nejako to fungovalo. Práve digitálnemu marketingu sa teraz venujem vo väčšom.

Škola mi teda určite dala základy, na ktorých som vedel neskôr stavať. No vždy som bol taký, že to, čo ma bavilo a zaujímalo, som si ďalej čítal a študoval sám. Preto som sledoval aj rôznych marketérov a stránky, ktoré sa venujú tipom a trikom, psychológii farieb či tomu, ako sa hrať s textom.

Keďže vo Fitclane robím marketing ja, snažím sa to robiť veľmi ľudsky a snažím sa vžiť do našich fanúšikov. Predstavujem si, čo by sa mi páčilo a čo by ma, naopak, iritovalo, keby som bol na druhej strane ako zákazník.

„Môžem to zase označiť za nejaký druh marketingu, keďže v podcaste viete zľahka spromovať ostatné služby."

Nechcem robiť veci, ktoré sú otravné a štvú aj mňa, preto nemáme na Fitclane reklamy, ktoré na ľudí vyskakujú. Sám nemám rád typické marketingové reči, praktiky, slovíčka a formulky.

Pozrime sa na to aj z druhej stránky, čo ťa FMK nenaučila a musel si to doháňať tým samoštúdiom?
Škola vás nenaučí všetko a nemá vám povedať, že toto máte robiť takto. Skôr vám dá istý pohľad a perspektívu a potom je to už na vás, či to chcete rozvíjať. Je nutné mať konkrétnu prax. V mojom prípade to bolo písanie článkov a sledovanie, aké majú ohlasy, aké témy sa ľuďom páčia a o čo je záujem. Nevyšiel som zo školy ako nejaký marketingový profík, ale to asi nikto. Robil som veci, ktoré ma bavili a myslel som pritom aj na tie teoretické, ktoré som sa naučil.

Aké praktiky alebo aký typ marketingu využívaš teraz vo Fitclane?
Z hľadiska marketingu som musel dohnať spomínanú prax a teraz, v rámci Fitclanu, už ďalej rozmýšľam nad tým, čo vytvoriť, aké služby ponúkať a ako ich prepojiť. Čo robiť, aby mali fanúšikovia motiváciu si niečo zaplatiť, aké benefity pridať do Premium sekcie alebo napríklad e-mail marketing, ktorý som začal robiť lepšie až približne pred rokom.

Pamätám si, že v roku 2019 som v rôznych podcastoch počul, nezávisle od seba, že ešte stále ide o úspešný nástroj. Vnímal som to, naštudoval som si to a zistil som, že sme to mali urobiť už skôr. Zrejme mali odborníci pravdu, že e-mail je stále cool nastroj. Je to funkčné a ľudia na to reagujú.

Fitclan si založil sám ešte pred Instagramom. Kde si lákal fanúšikov na svoje články?
Všetko to začalo na fóre posilnovanie.sk, kde som uverejňoval svoje články. Najprv to boli dva väčšie – jeden bol o flexibilnom stravovaní, ktorý zmenil pohľad na výživu stovkám ľudí a druhý o intermittent fastingu (prerušovanej hladovke, pozn. red.). Neskôr som v rámci Fitcultu dal články na web, odkiaľ sa to zdieľalo a šírilo na Facebooku. Mám výhodu, že viem dobre písať, čo som o sebe netušil, ale bavilo ma to. Články boli založené na vede, no písané zrozumiteľným spôsobom, aby to oslovilo väčšinu. Komentáre, feedback a následné preposielanie medzi ľuďmi, ktorí si ich odporúčali, ukázalo, že to malo úspech.

Teraz máš už okolo seba tím ľudí. Vyberal si ich podľa váhového limitu či obvodu bicepsu?
Obvod bicepsu určite nie, lebo to by som musel sám seba vyhodiť. (smiech). Fitclan je maličký tím zložený z partie šikovných ľudí. Budovať značku a biznis nemôže človek sám, potrebuje okolo seba ďalších ľudí.

Čo majú na starosti?
S Katkou a Vilom to ťaháme už dlho a som rád, že im môžem veriť. Spolu s nimi robím osobný koučing. V tíme je aj Simonka, ktorá robí všetky recepty a je tiež už veľmi dlho našou súčasťou. Recepty sú veľmi obľúbené a ani si netrúfam povedať, koľko ľudí ich už skúšalo. Len taká drobnosť, náš najčítanejší článok na webe je recept na tvarohovú pizzu. (úsmev)

Ešte k nám patrí Lucka, ktorá sa venuje tehotenským témam a najnovšie aj Baška, ktorá spracováva podobné články, ale venuje sa aj oblasti duševného zdravia. Ďalší ľudia nám robia aplikáciu a technickú stránku webu.

Poďme trošku do histórie. Po štyroch rokoch fungovania na Instagrame vám odcudzili účet, z Fitcultu sa tak stal novozaložený Fitclan. Čo pre vás znamenala táto zmena?
Bol to koniec roka 2017 a nerád na to spomínam. Znamenalo to veľa, ale zároveň nič. Nezmenilo sa nič z hľadiska toho, kto sme a čo robíme, pretože obsah zostal rovnaký.

„Snažím sa však reagovať na komentáre, odpisovať bez emócií a nechať si čas na pokojnú odpoveď."

Keď sa to stalo, na Instagrame sme mali niečo medzi 30 až 40-tisíc fanúšikov. Bál som sa, že ľudia nepochopia, že sme to stále my, iba sme zmenili názov. Dúfal som, že sa vrátia, pretože keď štyri roky niečo budujete a potom prídete o fanúšikovský základ, je to náročné.

Veľa ľudí nás už poznalo aj osobne, tak sme to postupne preposielali tiež na osobných profiloch a na novom webe. Ďalej sme pokračovali vo vytváraní nového obsahu, no a teraz, na konci roka 2020, máme na Instagrame viac než 80-tisíc ľudí. Bolo to a stále aj je každodennou prácou na obsahu a komunikácii.

Dnes sa zdá, že vo fitness svete sa už všetko vymyslelo a každý už o všetkom vie. V čom je iný Fitclan?
Áno, každý o všetkom vie a aj v roku 2020 vidíme milión blbostí o detoxoch a odborníkoch v komentároch na každý jeden výživový štýl. Je toho strašne veľa a na internete je veľmi veľa dezinformácií. Dopomohli tomu aj mnohé blogy a články, ktoré interpretujú výskumy po svojom. Preto je naším cieľom na základe vedou podložených informácií odbremeniť ľudí od mýtov a pomôcť im vniesť trochu kritického myslenia aj do tejto sféry.

Pre mnohých ľudí to nemusí byť sexy a zaujímavé, keď píšeme o nejakom vedeckom výskume, lebo dnes si veľa ľudí robí srandu z amerických vedcov, ktorí zistili, že... (smiech)

Snažím sa preto robiť tento obsah ľudským spôsobom, niekedy ironicky a vtipne, aby to bavilo, ale zároveň, aby sme človeku poskytli veľa informácií. Spoločným cieľom od nášho začiatku je zlepšiť situáciu na Slovensku a v Česku v oblasti fitness, výživy a cvičenia.

Každý rok prichádzate s niečím novým. Vyšla vám kniha o sladkých receptoch, nahrávaš podcasty a najnovšie je v predaji už aj váš Fitclan merch. Je aj toto nástroj úspešného marketingu spoločnosti?
Fitclan je už značka a podľa mňa pomerne veľká. Z článkov a podcastov sa nenajeme, treba mať vecí oblastí pôsobenia. Ja som zástanca vecí, ktoré budú dávať zmysel

Minulý rok sa víkendový Fitclan seminár uskutočnil aj v Trnave. Zdroj: Simon Kopunec

a dotvárať značke „kabátik“. Je potrebné mať služby a produkty, pretože to nie je iba môj koníček, ale zároveň aj full-time job. Celkovo z článkov človek nič nemá, je to ten content marketing, ak mám byť odborný. Na základe nich si nás ľudia obľúbili, a tak sa môžeme posúvať ďalej. Preto máme osobný koučing, robíme semináre a webináre, tiež máme Premium sekciu.

Jasné, patrí k tomu aj Fitclan merch, aj keď ho tak nerád nazývam, pretože nejde o typický tovar, aký mávajú rôzni Youtuberi či raperi. Riešime všetko trochu inak a dávame si na tom záležať. Od látky, cez materiál, až po štýl koncov na šnúrkach mikiny. Výhodou je, že ľudia si už Fitclan spájajú s kvalitou a objektivitou, a preto ju očakávajú aj v oblečení.

Dovolím si povedať, že máme jeden z najlepších onlinových koučingov v Česku a Slovensku, takže urobiť nejakú nekvalitnú vec, ktorá by po opratí bola na vyhodenie, jednoducho nechceme. Po štvrtvrte roku sme dali von legíny a ten feedback od dievčat bol a stále je famózny. Fitclan bude vždy o dobrom obsahu, službách a kvalitných informáciách a rovnako by to mal demonštrovať aj náš produkt.

Plánuješ si do podcastov pozývať hostí, ktorí sú odborníci v daných témach? Niečo na štýl science-based debaty, aká je v zahraničí štandardná.
Možno sa to raz nejako v podcastoch vyvinie aj podobným smerom ako hovoríš, ale aktuálne to mám nastavené tak,

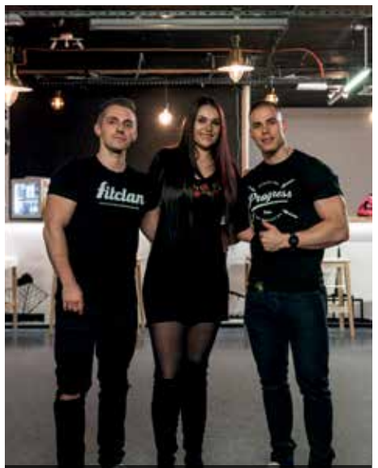

Vo Fitclane sú v súčasnosti traja tréneri (zľava Simon, Katka, Vilo). Zdroj: Simon Kopunec

že nahrávam, keď mám náladu a chuť. Za takých 10–20 minút sa človek dozvie veľa informácií. Je to tiež len doplnková vec, za ktorú nemáme nič, navyše je potrebné platiť hosting. Môžem to zase označiť za nejaký druh marketingu, keďže v podcaste viete zľahka spromovať ostatné služby. Nemám konkrétny plán, čo s ním bude a nemám v ňom pravidelný systém. Tento koncept ma aktuálne baví a zároveň som rád za skvelý feedback naň, čo je pre mňa najdôležitejšie.

Silnú fanúšikovskú základňu máte aj na Facebooku či YouTube. Myslíš si, že je dôležité zasiahnuť fanúšikov na rôznych platformách?
Určite. Každá platforma vie ponúknuť čosi iné a je to zadarmo, tak prečo to nevyužiť a spoliehať sa len na jednu sociálnu sieť? Facebook už podľa mňa nie je taký silný ako kedysi. Najmä v zmysle dosahu, za ktorý sa už platí, ale ak si značka nájde svoje relevantné publikum, napríklad aj na TikToku či LinkedIn, tak prečo nie.

Publikum vás v komentároch niekedy presviedča o svojej vlastnej pravde. Ako na takých ľudí reagujete?
Za tie roky som sa stretol s rôznymi komentármi, ale na sociálnych sieťach sa nedá veľmi diskutovať. Napríklad na Instagrame nie je možné dať odkaz na štúdiu, aby sa dalo na ňu kliknúť, čo by aj tak väčšina ľudí neurobila. Niekedy sa aspoň trochu dá človek naviesť, ak je otvorený diskusii.

Pamätám si, že raz sme mali dlhý článok, nejakých 1 500 a viac slov, v ktorom bolo veľa referencií, štúdií a komentár k nemu na Facebooku bol: *„To je p*******.“* To sme jednoducho zmazali, lebo k tomu sa nedá nič povedať. Našťastie, nie je toho veľa, čo je super, keďže v súčasnosti sú niektoré internetové diskusie extrémne. Snažím sa však reagovať na komentáre, odpisovať bez emócií a nechať si čas na pokojnú odpoveď.

V roku 2017 ste začali organizovať aj prednáškové semináre, s ktorými ste sa dostali aj do Českej republiky, dokonca aj na prvú česko-slovenskú evidence-based konferenciu. V čom sú semináre iné od odovzdávania informácií na sociálnych sieťach?
Je to o dosť iné. Niektorí ľudia keď čítajú, tak zabúdajú, nečítajú poriadne alebo sa nad tým nezamýšľajú. Článkov a obsahu na sociálnych sieťach máme veľa, na seminári je to podrobnejšie a zároveň to pôsobí ako celok. V súčasnosti máme víkendový seminár rozdelený na tréningovú a výživovú časť, čo vie dať človeku ucelený pohľad na vec. Dokonca to môže aj mnohým zmeniť život, len tým, že začnú veci robiť inak. Som trochu citlivý, takže keď niekto príde po seminári za mnou, že Fitclan mu zmenil život, tak musím otvárať oči doširoka, nech sa mi trocha prevetrajú. (smiech)

Takže si spokojný so spätnou väzbou?
Niekedy je osobný feedback neskutočný. Už to nie je len o kliknutí na publikovanie článku, zdieľaní a komentároch, ale ten človek chcel prísť, chcel nás spoznať a niečo sa naučiť.

„Zrejme mali odborníci pravdu, že e-mail je stále cool nastroj. Je to funkčné a ľudia na to reagujú.“

Zároveň je to pre nás veľká motivácia a zadosťučinenie. Ľudia si už spájajú značku s konkrétnymi ľuďmi, takže podľa mňa sú semináre skvelé. Je veľmi dôležité vypadnúť z toho onlinového sveta.

Akú radu by si dal študentom, ktorí si plánujú rozbehnúť vlastnú značku už počas školy alebo po nej?
Robiť svoj projekt a pracovať na tom. Kým som bol na FMK, tak škola tie podmienky ponúkala, ťažšie by to bolo zrejme na medicíne. Keď človek chce a nefláka to, tak sa snaží byť v daných oblastiach zainteresovaný. Odporučil by som nájsť si nejakých kamošov a kontakty, lebo okolo seba môžete mať šikovných ľudí. Priestor a čas popri štúdiu určite je, tak keď má človek nápad, netreba to odložiť o päť rokov, pretože teraz je na výške. Nemusí tak zisťovať až po škole, či ho to bude baviť a či mu to bude dávať zmysel. Doba je rýchla a keď človek má nápady, tak na nich treba pracovať.

Autor: Kristína Harmaňošová

SIMON KOPUNEC (28)
Ukončil magisterské štúdium na Fakulte masmediálnej komunikácie v odbore marketingová komunikácia v roku 2016. Je zakladateľom webu Fitclan, v rámci ktorého pôsobí ako CEO a onlinový tréner. Aktuálne žije v Brne.

pinterest.com

Vyhľadávajú opustené budovy a adrenalín. Urbexerov nezastaví strach ani zákon

Urbex má nadšencov po celom svete. Výnimkou nie je ani Slovensko. Lákajú ich zážitky, nebezpečenstvo, ale aj architektúra, história a objekty na fotografovanie či tvorbu videí.

Kedysi tieto aktivity súhrnné pomenovanie nemali. Dnes je z ich milovníkov zjednotená komunita pod populárnym pojmom. Urban exploration, skrátene Urbex, je súkromný prieskum opustených, neprístupných, nadzemných i podzemných objektov. Zväčša ide o budovy v mestách. *„Odmalička ma bavilo túlanie sa po opustených domoch na sídlisku, a to som ani netušil, že to raz budeme nazývať Urbex,“* povedal autor instagramového profilu urbx_departer.

Fascinujúca a nebezpečná aktivita láka aj ženy. Dôkazom je napríklad Katarína: *„Baví ma preskúmavanie a objavovanie miest, ktoré boli plné života a teraz zívajú prázdnotou. Urbex je jednou z mojich záľub. Považujem ho za príjemný relax, spojený s fotografovaním, prípadne natáčaním videí. Samozrejme, pokiaľ práve nevidíte prichádzať policajné auto. Vtedy je to adrenalín.“*

Aj keď verejnosť môže túto činnosť vnímať ako vandalizmus, opak je pravdou. Komunita urban explorerov, nazývajú sa aj urbexeri, má k stavbám úctu a drží sa svojich zásad. Z objektov neodnášajú nič okrem fotografií a nezanechávajú v nich nič, len stopy topánok. *„Mojím základným pravidlom je rešpektovanie budov. Určite nič nepoškodzujem a neberiem, nesprejujem ani nezanechávam žiadne iné odkazy. Jediné, čo si vezmeme, sú fotky,“* potvrdila Katarína. Človek, ktorý budovy alebo ich vybavenie znehodnocuje, je pre toto spoločenstvo hanbou.

Prezrádzanie lokalít niektorí netolerujú
Vandalizmus môžeme v spojitosti s Urbexom vnímať iba v jednom prípade. Časť prieskumníkov uverejňuje lokality opustených objektov. Akonáhle sa dostanú do nesprávnych rúk, osud budov je neistý. Ich stav sa zvyčajne zhoršuje rýchlejšie a intenzívnejšie. *„Podporovať devastovanie týmto spôsobom sa mi zdá nezodpovedné,“* dodala explorerka.

Ráznejší postoj zastáva tvorca profilu Wide-Angle URBEX. *„Neexistuje väčší prostriedok skazy opustených miest ako je zverejnenie lokality na internete. Niektorí samozvaní ‚urbexeri‘ majú toľko drzosti, že pod svoje video alebo fotografiu priložia rovno aj súradnice. Urbexové skupiny sledujú asociáli či zlodeji, ktorí čakajú práve na takýto*

Nebezpečné sú štôlne hlboko v horách. Môžu byť útočiskom pre medveďa alebo iného predátora. Zdroj: Martin Gallo

tip," tvrdí. Na druhej strane, vymieňanie lokalít v rámci komunity mu neprekáža. Väčšina prieskumníkov polohu objektov uchováva pred verejnosťou v tajnosti.

Ivan Donoval, na Slovensku najsledovanejší tvorca videí z opustených miest, má na problematiku iný názor: *„Raz prezradím, druhýkrát nie, ale je to viac v mojom záujme. Nebol by som rád, keby si majiteľ myslel, že za zničenie nepoužívanej budovy mohlo zverejnenie videa. Pri prieskumoch opustených stavieb sa držím trestného zákona, aby ma nezavreli."*

Pokiaľ si prieskumník nedá pozor, ľahko sa zamotá v spleti chodieb, ktoré sa na seba podobajú."

Explorerom záleží predovšetkým na budovách a zachovaní ich najlepšieho stavu. *„Pre stúpajúcu popularitu Ivana Donovala narastala aj komunita vandalov, ktorí nemali problém nájsť si lokality z jeho videí, rozkradnúť ich, poškodiť či sprejovať nezmyselnými grafitmi,"* napísal Wide-Angle URBEX. Toto správanie je, podľa jeho slov, medzi explorermi neprípustné. Je si však vedomý aj pozitívnych zásluh známeho youtubera: *„Jeho tvorba bola na Slovensku skutočne jedna z prvých, ktorá dostala pojem ‚urbex' do povedomia širokej verejnosti."* Niektoré médiá označujú Ivana Donovala za najznámejšieho urban explorera. Našej redakcii potvrdil, že sa za člena danej skupiny nepovažuje. *„Venujem sa tvorbe videí. Nie prieskumu opustených objektov,"* vysvetlil.

Hrozí urbexerom pokuta?

Exploreri dodržujú svoje pravidlá, no legislatívu porušujú. Ich prieskumy opustených objektov sú nelegálne, keďže vstup do cudzích nehnuteľností zákon nedovoľuje. Navštevované stavby zväčša patria súkromným vlastníkom. *„Nejde o žiadny z prípadov povoleného vstupu na pozemok. Tie sú upravené v Občianskom zákonníku (a tiež v osobitných zákonoch), pričom ide napríklad o odvrátenie hroziacej škody, neoprávneného zásahu do práva, stav núdze alebo o naliehavý verejný záujem,"* objasňuje nám advokátka. Exploreri by si preto mali od majiteľa pozemku vypýtať súhlas na vstup do nehnuteľností. Vlastníctvo si môžu overiť v katastri.

Urbexeri sa pre svoje aktivity obávajú pokút. Avšak v prípade, že nič nepoškodzujú, polícia im ich za neoprávnený vstup na pozemok nemôže dať. Keby majiteľ preukázal svoje vlastníctvo, policajti maximálne zabezpečia odchod prieskumníkov z miesta. Vlastník ale nemá zviazané ruky. Potvrdzuje to aj advokátka: *„Ak má záujem, aby mu do nehnuteľnosti nikto nevstupoval, mal by tomu vytvoriť faktické podmienky – oplotiť či uzamknúť objekt, dať upozornenie, že ide o súkromný pozemok. V opačnom prípade sa môže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka, a teda, môže žiadať súd napríklad o to, aby uložil zákaz vstupu na pozemok."*

V skutočnosti majiteľ o situácii často ani nevie. Niekedy sa o nej dozvie až z uverejnených fotografií alebo videí urbexera, ktorý sa tak z protiprávneho konania usvedčuje sám. Majiteľ by ho následne mohol požiadať o zdržanie sa danej činnosti. *„Potom môže ísť prípadne na súd (podať zdržovaciu žalobu), ale efektívnejšie je, keď si to oplotí a uzamkne,"* radí oslovená advokátka. V niektorých objektoch sťažujú i znemožňujú vstup na pozemok kamery alebo bezpečnostná služba.

Prieskumy môžu skončiť smrťou

Rizikom Urbexu nie je len pristihnutie pri nelegálnej činnosti, ale ide aj o ohrozenie vlastného života. Prechádzaním starých budov môže dôjsť k úrazu. Prepadnuté a rozmočené stropy aj schodiská, spráchnivené podlahy či dosky, schody bez zábradlia alebo nezakryté hlboké šachty nie sú v opustených objektoch ničím nezvyčajným. Žiadny odvážlivec by preto nemal chodiť sám. To platí dvojnásobne, ak plánuje navštíviť štôlne. Telefónny signál v nich nenájdete a nepríjemnostiam sa pravdepodobne nevyhnete. Neskúsení návštevníci podzemných priestorov si ich častokrát neuvedomujú.

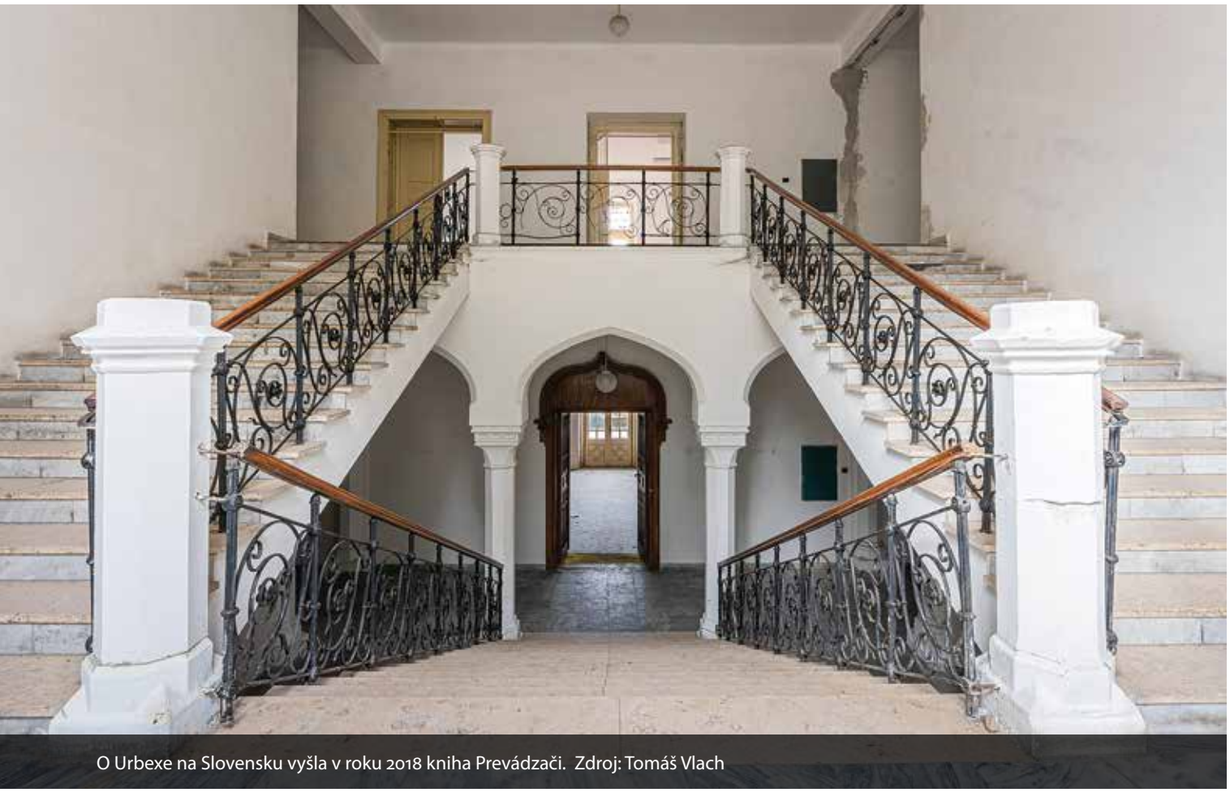

O Urbexe na Slovensku vyšla v roku 2018 kniha Prevádzači. Zdroj: Tomáš Vlach

Urbexeri objavujú aj zabudnuté miesta pod zemou. Zdroj: Martin Gallo

Nebezpečné môže byť už samotné hľadanie štôlne. *„V oblastiach, kde prebiehala banská činnosť, sa ukrýva veľké množstvo prepadlísk a vetracích šácht hlbokých aj niekoľko desiatok metrov. Viaceré z nich môžu byť zakryté konármi a lístím,"* tvrdí Martin Gallo, dlhoročný a skúsený prieskumník štôlní. V objekte by mali návštevníci rátať i so závalmi. Aj malá neopatrnosť môže spôsobiť masívny zásyp v podobe kamenného bloku, ktorý znemožní cestu von. Ide väčšinou o priestory, ktoré pracovníci vytvárali výbušninami a vrtákmi. Prieskum starších, ručne razených štôlní je pre ich lepšiu stabilitu bezpečnejší.Kameňom úrazu je aj orientácia. *„Stratiť sa v labyrinte, ktorý má niekoľko stoviek kilometrov a desiatky poschodí, je veľmi jednoduché. Pokiaľ si prieskumník nedá pozor, ľahko sa zamotá v spleti chodieb, ktoré sa na seba podobajú,"* približuje Martin.

V štôlňach je častým problémom i vzduch. V zle vetraných chodbách môžu byť škodlivé plyny, ako oxid siričitý, sírovodík či najčastejší oxid uhličitý.

„Pri prieskumoch opustených stavieb sa držím trestného zákona, aby ma nezavreli."

Upozorňuje naň aj prieskumík Gallo: *„Je veľmi zradný. Nezapácha, a tak ani pri jeho vysokej koncentrácii človek nespozná, že sa niečo deje a náhle stratí vedomie."* Súčasťou výbavy je preto detektor tohto plynu. Urbexeri si musia dávať pozor aj na šachty. Môžu byť hlboké stovky metrov a pád do nich by spôsobil ťažké zranenia či smrť.

Vniknutie do budov si vyžaduje prípravu

Komunita urbexerov zväčša nič nenecháva na náhodu. *„V ruksaku mám vždy viaceré zariadenia, ktoré musia byť nabité. Nutná je dobrá obuv, aby ju hocičo neprepichlo. Na tieto miesta si netreba dávať nové oblečenie. Zároveň sa snažím, aby aspoň niekto vedel, kde som. Navyše, vždy preskúmam aj okolie objektu,"* zhrnul urbx_departer. Podobne postupuje aj autor profilu urbex_slovakia_: *„Budovu si najskôr obhliadnem. Pozriem sa, či sa v areáli alebo na budove nenachádza kamera, senzor alebo SBS."* Dodis_urbex pracuje aj s dostupnými zdrojmi: *„Najskôr zistím na internete dostupné informácie, poprípade nájdem video iného explorera. Niekedy však idem len tak skúsiť šťastie."*

Prieskumníci chátrajúcich objektov si so sebou berú rukavice, svetlo, lekárničku, mobil, doklady, ochranu dýchacích ciest a do podzemných objektov často aj prilby. U niektorých sú samozrejmosťou tiež obranné prostriedky, zvyčajne slzný plyn. Nevedia totiž, koho v opustenej budove stretnú. Či už ide o nemocnice, kaštiele, kryty civilnej ochrany, kostoly, továrne, hotely, alebo napríklad krypty, prieskumy tejto komunity sú nepredvídateľné a riskantné vždy.

Autor: Nikola Capeková

ZAUJALA VÁS TÁTO TÉMA?

Na Instagrame môžete sledovať napríklad tychto slovenských urbexerov:
@wide_angle_urbex
@urbx_departer
@urbex_slovakia_
@dodis_urbex

V dnešnej dobe je už Urbex životným štýlom, hovorí prieskumník. Zdroj: Wide-Angle URBEX

Dôvera v médiá neustále klesá. Nepomohol ani zvýšený záujem o spravodajstvo počas koronakrízy

Zdroj: Katarína Hrbková

Nedôveru prehlbuje viacero faktorov. Ľuďom vadí najmä senzáciechtivosť, netransparentnosť či pretláčanie vlastnej agendy.

Prieskum verejnej mienky uverejnený koncom septembra minulého roka ukázal, že až 60 % obyvateľov USA neverí médiám. O výsledkoch informovala známa analytická spoločnosť Gallup. Nízke čísla dôvery v mediálne inštitúcie však možno zaznamenať celosvetovo, pričom percentuálny prepad vykazuje taktiež dôvera na Slovensku.

Koncentrácia vlastníctva dôvere nepomáha

Politickým dianím rozdelená americká spoločnosť sa odzrkadlila aj v odlišnom pohľade na dôveryhodnosť. Z prieskumu vyplýva, že novinárskej práci nedôveruje 58 % republikánov, 35 % nezávislých a 6 % demokratov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom viera republikánov prudko klesla, a naopak, pri demokratoch mierne vzrástla.

Vzhľadom na to, že bývalý republikánsky prezident Donald Trump opakovane útočí na novinárov a označuje články z dielne serióznych médií za fake news, tieto čísla nie sú prekvapujúce. Za nedôveru voči médiám však nemôže výlučne Trump, keďže voliči Republikánskej strany im neveria dlhodobo. Koniec koncov, činnosť novinárov spochybňoval už v sedemdesiatych rokoch iný republikán – prezident Nixon.

Pre médiá boli nepriaznivé výsledky prieskumu okomentované aj v časopise Forbes. Autorka článku Patricia Barnesová sa v súvislosti s klesajúcou dôverou pýta, čo sa stane, keď médiá budú presadzovať vlastné záujmy na úkor zodpovednej kontroly vlády.

Spomína pritom koncentráciu vlastníctva médií do rúk malej skupiny ľudí, čo považuje za možnú príčinu nedôvery k médiám.

Ako príklad uvádza mexického miliardára Carlosa Slim Helúa, ktorý sa v roku 2015 stal väčšinovým akcionárom v New York Times, a šéfa Amazonu Jeffa Bezosa, ktorý od roku 2013 vlastní Washington Post. Barnesová preto dáva do pozornosti otázku, či by niekoho prekvapilo, ak by Bezos nebol priaznivcom Trumpovej obchodnej vojny s Čínou a presadenia protimonopolného zákona v USA.

> Medzi faktory prehlbujúce nedôveru v spravodajský obsah patrili nepresne podané príbehy v minulosti, zaujatí novinári, netransparentnosť, senzáciechtivosť a pretláčanie vlastnej agendy.

Rovnako sa pýta v prípade Slim Helúa, tentoraz však upriamuje pozornosť na Trumpovo poškodzovanie vzťahov s jeho rodným Mexikom.

Kritika obľúbených politikov ľudí neteší

Viac svetla do problematiky vnáša austrálsky výskum, ktorým vedci zisťovali, čo konkrétne dôveryhodnosť ovplyvňuje. Medzi faktory prehlbujúce nedôveru v spravodajský obsah patrili nepresne podané príbehy v minulosti, zaujatí novinári, netransparentnosť, senzáciechtivosť a pretláčanie vlastnej agendy. Výskum zároveň odhalil, čo pomáha budovať dôveru v médiá.

Čitatelia považujú za kľúčové faktory rozsah pokrytia informácií, otvorenosť voči spätnej väzbe či reputáciu spravodajstva a novinárov.

Získať dôveru tých, ktorí sú už voči správam skeptickí, je náročnou úlohou. Ľudia, ktorí médiám dôverujú, prejavili nadšenie a záujem pri príležitosti podieľať sa na zlepšení aktuálneho postavenia médií. Naopak tí, ktorí médiám nedôverujú vo všeobecnosti ani nehľadali možnosti, ako súčasnú situáciu zlepšiť.

Sociológ Michael Schudson rozoberá v časopise pre profesionálnych novinárov Columbia Journalism Review ďalšie príčiny možnej nedôvery v mediálny obsah. Keďže analytické žánre – s priestorom pre vlastnú interpretáciu autora – začali v žurnalistike postupne dominovať, význam objektívneho spravodajstva, ktoré odpovedá na základné spravodajské otázky, sa zmenšil. Vinou toho ostalo na čitateľoch, aby sami rozpoznali rozdiel medzi faktickými informáciami a informáciami vychádzajúcimi z úsudku novinára. Význam tohto tvrdenia zvýrazňuje fakt, že viac ako štvrtina Američanov nechápe rozdiel medzi spravodajským a redakčným obsahom.

Na tieto skutočnosti nadväzuje Schudson s tým, že možno nastal čas, kedy by mali novinári uznať, že nepíšu len z nezainteresovaného úsilia o pravdu. Keďže celé roky popierajú, že by ich osobné hodnoty mali niečo spoločné s tým, ako pristupujú k informovaniu verejnosti, nebude to jednoduché. Dokladá to myšlienkou, ktorá hovorí o tom, že novinári sa držia svojich profesionálnych hodnôt rovnako pevne ako lekári Hippokratovej prísahy.

Aj keď sú médiá vo vytváraní obsahu čoraz viac zodpovednejšie a presnejšie, politikou polarizovaná spoločnosť im prestáva dôverovať. Novinári totiž podrobujú priamej či nepriamej kritike ich obľúbených politikov alebo politické strany, s ktorými sú stotožnení. Veľa ľudí preto nebude veriť médiám aj naďalej. Nezáleží pritom na relevantnosti jednotlivých údajov, ktoré sú v článku predložené. Namiesto zaujatia kritického pohľadu nad vážnymi informáciami je podľa amerického sociológa ľudskejšie obviňovať posla danej správy.

Najdôveryhodnejšia je RTVS, najmenej bulvárne médiá

Údaje, ktoré prezrádzajú viac o dôveryhodnosti médií na Slovensku priniesol oxfordský inštitút Reuters pre štúdium žurnalistiky v tohtoročnej štúdii Digital News Report. V nej je uvedené, že slovenské mediálne prostredie sa vyznačuje populárnymi súkromnými televíznymi stanicami, dôveryhodným verejnoprávnym vysielateľom a silnými onlinovými médiami. Aj napriek tomu dôvera v médiá klesá nadol a v súčasnosti sa nachádza na 28 %. V porovnaní s minuloročnými výsledkami ide o päťpercentný prepad.

Slováci považujú za najdôveryhodnejšie médium verejnoprávneho vysielateľa RTVS (67 %), ktoré predbehlo spravodajskú televíziu TA3 len o jedno percento. Spomedzi denníkov sú na tom najlepšie Hospodárske noviny (58 %). Naopak, v rámci online médií veria čitatelia najviac portálu Aktuality.sk (58 %), ktorý je zároveň na vrchole rebríčka top onlinových médií. Medzi tradičnými médiami obsadila prvé miesto televízia Markíza. Najväčšiu nedôveru vzbudzuje u respondentov bulvárny denník Nový Čas (36 %) nasledovaný portálom topky.sk a Plus 7 dní (oba 31 %).

Hoci dôvera v prácu novinárov každoročne klesá, potešujúce môže byť aspoň zistenie o vyššom počte predplatiteľov digitálnych médií. Vlani platilo za obsah na internete o štyri percentá menej čitateľov ako je tomu tento rok (12 %).

Koronakríza zvýšila dopyt po serióznom spravodajstve

Na druhej strane koronakríza spôsobila, že ľudia opäť začali viac konzumovať obsah produkovaný dôveryhodnými médiami, a tak mnohé z nich prekonávali rekordy v návštevnosti. Potvrdzujú to viaceré výskumy realizované v prvej polovici minulého roka.

Analýzu slovenského facebookového prostredia uskutočnil Denník N, ktorý pozoroval celkovo 30 účtov. Zastúpenie mali po desať stránok bulvárne, seriózne a problematické médiá. Cieľom bolo zistiť počet interakcií od používateľov na jednotlivých stránkach.

Z údajov vieme vyhodnotiť, že dôveryhodné médiá dosahovali v marcových meraniach, kedy sa u nás objavili prvé prípady koronavírusu, väčší počet interakcií než v období parlamentných volieb. Záujem mali čitatelia aj o bulvárne správy. Stagnáciu alebo len minimálny rast však zaznamenali problematické médiá. Aj napriek tomu, že analýza odhalila zvýšený záujem o seriózny obsah, dezinformácie stále oslovujú veľké množstvo ľudí a ich popularita dlhodobo stúpa.

Počas koronakrízy stúpla sledovanosť aj televízii. Svedčia o tom výsledky merania adMeter. Zatiaľ čo pred zavedením opatrení proti koronavírusu sa priemerný strávený čas s médiami pohyboval okolo šesť a pol hodiny, neskôr vzrástol na viac ako sedem hodín denne. Za nárastom do významnej miery stojí sledovanosť televíznych staníc. Ľudí zaujímali predovšetkým spravodajské kanály, čo pocítila najmä TA3, ktorej sledovanosť sa v porovnaní s predchádzajúcim víkendom zvýšila vtedy o 400 %.

Do slovnej prestrelky s prezidentom sa dostal aj hlavný korešpondent Bieleho Domu pre CNN Jim Acosta. Trump ho nazval hrubým a hrozným človekom. Zdroj: Gage Skidmore/wiki

Facebook hodnotí kvalitu médií

Výraznejší záujem o spravodajský obsah sa neprejavil len v našom internetovom priestore. Pred dvomi rokmi prepracoval Facebook funkciu News Feed tak, aby na úkor správ zobrazovala viac obsahu od priateľov. Táto zmena ale poškodila spravodajským stránkam, ktorých návštevníci prichádzali primárne z Facebooku. Viaceré médiá sa preto rozhodli hľadať návštevníkov inde. Dôsledkom toho začala sociálna sieť strácať svoje dominantné postavenie spravodajského centra.

Podľa denníku New York Times však verejný dopyt po informáciách o koronavíruse zabezpečil médiám znovu obrovský prílev návštevníkov z Facebooku. Denník Washington Post získal za dva týždne o 119 % viac kliknutí ako za rovnaké obdobie v predchádzajúcom mesiaci. Podobný trend, dokonca aj vyšší, evidovali tiež ďalšie médiá ako The Times či NBC News. Vysvetlenie možno hľadať aj v tom, že sociálna sieť zmenila svoje algoritmy v prospech kvalitných vydavateľov.

Prostredníctvom mediálneho skóre kvality NEQ (news ecosystem quality) spustila hodnotenie 100 najlepších vydavateľov. Tento nástroj sa tak stal ďalším faktorom, ktorý určuje, ktoré správy zobrazuje News Feed používateľom. Skóre kvality daného média znižuje napríklad používanie clickbait nadpisov či zdieľanie dezinformácií.

Po tom, ako vypukla pandémia, hľadali používatelia informácie prevažne u vydavateľov s vyššou hodnotou NEQ. Medzi spravodajské organizácie, ktoré boli na tom najlepšie patrili CNN, The Times či Washington Post. Tento fakt bol však zlou správou pre médiá s nižším skóre ako britský bulvárny denník Daily Mirror, ktorý prišiel o 28 % návštev, informuje ďalej denník New York Times.

Autor: Ivan Janiga
Zdroje: Gallup, Forbes, Review, New York Times, Denník N The Conversation, Columbia Journalism MEDIAN SK, digitalnewsreport.org,

Akoby u nich zastal čas. Amiši žijú v uzavretých komunitách, sú verní tradíciám a elektrinu používajú obmedzene

Zdroj: dreamstime.com

Za rast fúzov či strihanie vlasov im hrozí vylúčenie z komunity. Žijú Amiši aj na Slovensku? O tejto skupine ľudí sme sa rozprávali s etnologičkou Martou Botikovou, ktorá pôsobí na Univerzite Komenského v Bratislave na Katedre etnológie a muzeológie.

Celý svet bojuje s pandémiou COVID-19 už viac ako rok a svetlo na konci tunela v podobe jej prekonania je stále v nedohľadne. Iskra nádeje vznikla vďaka farmaceutickým firmám, ktoré priniesli na trh vakcínu. S riešením však vyšlo na povrch aj mnoho problémov a nedorozumení. Na Slovensku máme patálie s logistikou, nedostatkom striekačiek a panuje chaos v očkovacom poradovníku.

Nie sme ani zďaleka jediní, kto má s riešením pandémie ťažkosti. V našej informáciami presýtenej spoločnosti si o vakcínach alebo testoch vieme zistiť takmer čokoľvek. Na svete existujú skupiny, ktoré sa vyhýbajú digitálnemu svetu a sú odstrihnutí od modernej civilizácie. Jedným z príkladov takéhoto typu spoločenstva sú Amiši.

Žili aj na Slovensku?

Vznik tohto kresťanského spoločenstva datujeme do druhej polovice 17. storočia, konkrétne do oblasti Švajčiarska a južného Nemecka. V tom čase v Európe zúrili náboženské konflikty a vznikalo mnoho protestantských spolkov. Tie, ktoré najviac predurčili vznik Amišov, boli Mennoniti. Mennoniti boli pomenovaní podľa ich lídra, Holanďana Menna Simmonsa. Ten nesúhlasil s krstom novorodeniatok a hlásal potrebu krstenia dospelých jedincov. Zároveň bol zarytým pacifistom. Mennoniti sa na rozdiel od Amišov rozčlenili na európsku a americkú časť. Profesorka Botiková spomína na svoju priamu skúsenosť s členmi komunity: *„V samoobsluhe som si všimla matku s dvomi dcérami. Bolo vidno, že tie šatôčky použilo už niekoľko generácií.“* O ochote len k minimálnym zmenám svedčí aj výrok kolegu Botikovej počas jej návštevy štátu Virginia: *„Nič sa nezmenilo, len vymenili čierne koče za čierne autá.“*

„Spoliehajú sa na to, že život, čas, Pán Boh, niekto ich problémy vyrieši.“

Práve neskorší líder skupiny Mennonitov Jakob Amman je považovaný za zakladateľa amišskej kultúry. On stál na čele skupiny, ktorá na začiatku 18. storočia pre nehostinné podmienky v Európe odcestovala do Severnej Ameriky do štátu Pensylvánia.

Mužom nesmie chýbať klobúk, sú hlavou rodiny. Zdroj: theculturetrip

Skupina Mennonitov – tzv. Habánov – časť svojej existencie prežila aj na území dnešného Slovenska. Sú známi svojím keramickým či hrnčiarskym majstrovstvom. U nás zotrvali zhruba tri storočia (16. - 19. st.). *„Používali len štyri farby. Modrú, zelenú, žltú a mangánovo fialovú. Ich výrobky vynikali jednoduchosťou a čistotou,“* spomína etnologička. Tí, ktorí na našom území ostali, sa museli asimilovať a tí, ktorí odcestovali do zahraničia, zakotvili buď v Rusku, alebo až v Severnej Amerike, kde sa pre podobný životný štýl pripojili ku komunite Amišov.

V počte zhruba 200-tisíc sú roztrúsení v amerických štátoch Ohio, Pensylvánia, Indiana, ale aj v Michigane, Iowe či kanadskom Ontáriu. Niektorí sa presídlili do strednej Ameriky, kde si v Belize založili osadu San Ignacio. Ich zdrojom informácií sú nimi tvorené noviny – The Budget. Vznikli v roku 1890 a sú tlačené v meste Sugarcreek v štáte Ohio. Cestujú prevažne na konských povozoch alebo bicykloch. Rôzne amišské komunity sa zvyknú odlišovať práve farbou týchto záprahov. Autá alebo hromadnú dopravu využívajú len vo výnimočných prípadoch.

Rodinný spôsob života podľa tradícií

Amišov podľa ich špecifického štýlu oblieka-nia spoznáme veľmi jednoducho. Ženy nosia jednoduché jednofarebné dlhé šaty s bielou alebo čiernou zásterou. Pokrývku hlavy tvorí trojuholníková šatka. Pre mužov sú typické tmavé nohavice, tmavá vesta, košeľa a klobúk – v lete svetlý, v zime tmavý. Vždy majú obuté ťažké kožené topánky, nezáleží na tom, či je tropické leto alebo tuhá zima.

Sobášiť sa môžu iba medzi sebou, inak sú zo spoločenstva vylúčení. Bežne majú rodiny aj viac ako 6 detí. Síce je po svadbe dlhá brada pre mužov bežným zjavom, zapustenie fúzov je zakázané. Ženy si zase nesmú strihať vlasy a ani nosiť akékoľvek šperky. Keďže Amiši sú potomkami iba niekoľkých stoviek pôvodných prisťahovalcov, genetické poruchy nie sú ničím výnimočným. Ich vzhľad kopíruje chudobnú európsku vrstvu zo 17. storočia. Zároveň odzrkadľuje ich rešpekt voči tradíciám a neochotu k akýmkoľvek zmenám.

Amiši odmietajú elektrinu a ich fotografovanie je zakázané

Komunity sú rozdelené na dve skupiny – Nového a Starého poriadku (New and Old Order). Rozdiel je v prísnosti dodržiavania pravidiel, ktoré obmedzujú používanie elektriny a kontakt s vonkajším svetom. Nový poriadok je benevolentnejší. Hlavou rodiny je vždy muž a na čele komunity je zvyčajne kazateľ. Rodinný život je veľmi dôležitý, a aj preto sa snažia izolovať od vonkajšieho sveta. Botiková tu vidí spojitosť s Habánmi: *„Habáni zanikli, pretože medzi seba prijali cudzích. Amiši túto chybu nechcú zopakovať.“*

Využívanie elektriny je obmedzené na úplné minimum. Deje sa tak z dôvodu možného pokušenia výdobytkov modernej spoločnosti, ktoré by narušili rodinnú stabilitu a harmóniu. *„Podľa nich elektrinou prichádza diabol. No na druhú stranu si povedzme, že plný internet hoaxov je naozaj nebezpečným nástrojom,“* dodala Botiková. Členovia Nového poriadku môžu používať čiastočne elektrinu, vlastniť auto či telefón. Zakázané je aj ich fotografovanie. Amiši veria, že fotografie sú v rozpore s biblickým učením o zákaze podobizní, ako sa to píše v knihe Exodus. Okrem toho sú presvedčení, že fotografie sú primárnym zdrojom pýchy a samoľúbosti.

Farmárčenie po spojpomocnom vzdelávaní

Amiši nechodia do bežných škôl. Vzdelávajú sa do ôsmeho ročníka vo svojich komunitách. Zameriavajú sa na čítanie, písanie, matematiku, náboženstvo, základy farmárčenia a práce v domácnosti. Stredná škola u nich neexistuje. Mnohí študenti po dokončení základnej školy dosahujú lepšie výsledky ako väčšina amerických detí z verejných škôl.

„Podľa nich elektrinou prichádza diabol.“

V šestnástich až osemnástich rokoch sa Amiši vyberú do sveta okúsiť, aké to je žiť v modernej spoločnosti. Toto obdobie volajú rumspringa - behať vôkol. Potom sa

Tradične odeté amišské ženy. Zdroj: digitalmomblog.com

môžu rozhodnúť, či chcú byť súčasťou svojej cirkvi, alebo chcú odísť. Väčšina z nich sa vracia a nechá sa pokrstiť.

Po krste sa ich život prehupne do pracovnej fázy. Sú výborní farmári a v tejto súvislosti etnologička Botiková spomína predsa len nejakú spoluprácu s vonkajším svetom: *„Miestni obyvatelia mimo komunít s obľubou využívajú ich poľnohospodárske výrobky, pretože nevyužívajú pesticídy a úroda je veľmi zdravá.“* Keďže je poľnohospodárstvo v ostatnom čase v útlme a aj finančné náklady narastajú, mladí Amiši často pracujú v reštauráciách alebo továrňach neďaleko svojich komunít. Niektoré skupiny žijú z turistického ruchu.

Poučia sa z vlastných chýb?

Pre uzavretosť týchto komunít je aj COVID-19 veľkou neznámou. Ústredný dištrikt ministerstva zdravotníctva v Michigane si tak dal za úlohu informovať ich o dôležitosti vakcinácie. Nechcú totiž, aby sa opakoval prípad, keď pre odmietanie očkovacej látky prepukla v komunitách detská obrna.

Podmienky prevencie boli veľmi podobné. Umývanie rúk či vyhýbanie sa veľkým skupinám ľudí. Ďalšiu podobnosť môžeme nájsť v špecifickosti ohrozenia určitej skupiny obyvateľstva. Avšak kým momentálne ohrozenou skupinou sú seniori, v minulosti to boli deti.

„Habáni zanikli, pretože medzi seba prijali cudzích. Amiši túto chybu nechcú zopakovať.“

Rok po tom, čo sa v Pensylvánii nevyskytli žiadne prípady detskej obrny, sa v roku 1979 objavili v amišských komunitách. Po dlhom presviedčaní, keďže sú veľmi tvrdohlaví, sa nechali zaočkovať všetky komunity, no dovtedy zomreli už desiatky detí. O zanedbávaní základnej zdravotnej starostlivosti a dôvere vo vyriešení problémov pomocou vyššej moci hovorí Botiková s povzdychom: *„V spoločenstvách vzniká samoriadiaci mechanizmus. Spoliehajú sa na to, že život, čas, Pán Boh, niekto ich problémy vyrieši.“*

Je otázne, či sa z tejto smutnej skúsenosti poučia, pretože doterajšie skúsenosti s dodržiavaním protipandemických opatrení nie sú práve optimistické. Snáď ležérny prístup nebude odzrkadlený na strate ľudských životov.

Profesorka Marta Botiková pôsobí na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Zdroj: uniba.sk

Autor: Róbert Mako

Športová redaktorka Simona Leskovská: Dnes už nie je nič, čo by žena nemohla robiť

Zdroj: archív Simony Leskovskej

Mladú športovú redaktorku spoznali hokejoví fanúšikova v roku 2017, keď začala pracovať pre hokejovú Tipsport Ligu. Rodená Bratislavčanka Simona Leskovská v rozhovore hovorí o svojich pracovných skúsenostiach športovej moderátorky a redaktorky. Zaspomínala si tiež na projekty, v ktorých pôsobila a vrátili sme sa aj k jej účasti v súťaži Miss Slovensko.

Pred tromi rokmi si začala pracovať ako redaktorka pre našu najvyššiu hokejovú súťaž. Ako sa bývalá účastníčka súťaže krásy dostane na podobnú pozíciu?
Už od pätnástich rokov som mala sen byť športovou moderátorkou. Vysnívala som si to, ale osud ma zavial viac do modelingu, preto som sa zdržala chvíľku v tejto sfére. Poslala som životopis do Tipsport ligy s plánom robiť marketing. Potom som bola na pohovore s vtedajším šéfom Richardom Lintnerom a on mi povedal, že hľadajú redaktorku. Bola to zhoda náhod a okolností.

Tvoj úplne prvý rozhovor bol s Petrom Bondrom a Miroslavom Šatanom. Mala si trému?
Extrémnu. Doteraz si pamätám, že Richard Lintner ma prijal a hovoril, že o dva týždne máme All Star Cup v Poprade. Bola to prvá veľká akcia a strašne veľa hokejistov. Pamätám si, že nominovali okolo 46 hráčov. O všetkých som si zisťovala čo najviac informácií cez portál eliteprospects.com. Vypisovala som si highlity a učila som sa ako na skúšku. Richard mi poradil, aby som bola sama sebou a pýtala sa ako fanúšik. Vôbec mi nedali pocítiť, že som nováčik alebo žena. Navyše, rozhovory s ľuďmi, ktorí sú na to zvyknutí, nie sú ťažké. Hokejistom z NHL položím otázku a oni rozprávajú. Sú ale aj takí, ktorí na všetko odpovedajú jednoslovne. Vtedy to musím zachraňovať.

> „Ľudia majú predsudky. Stále som musela dokazovať, že naozaj športu rozumiem."

Pravdepodobne vtedy prišli prvé ohlasy divákov, aké boli?
Ľudia ma vďaka rozhovoru začali vnímať ako novú tvár Tipsport Ligy. Takto som bola aj prezentovaná v médiách. Myslím, že z toho boli ľudia najprv v š oku. *„Misska"* ide do športu, čo ona vie o hokeji?

Počas troch rokov si urobila aj niekoľko rozhovorov so zahraničnými hráčmi. Na čo hokejisti nechcú odpovedať a ktorým témam sa vyhýbajú?
Hráči sú veľmi citliví na to, keď sa ich novinári pýtajú na pochybenia v zápase. „Prehrali ste 0:1 a mali ste šancu v poslednej minúte, čo nato hovoríte?" Toto sú otázky, ktoré vedia nahnevať. Snažia sa byť diplomatickí, ak ide o trénerove či rozhodcove chyby. Novinár je tak trochu aj psychológ. Nie sme tam nato, aby sme hráča ešte viac zneistili. Chceme len urobiť interview. Hráč musí cítiť dôveru. Akonáhle vidí, že na neho niekto útočí, stáva sa nepriateľom a neodpovie.

Obľúbila si si hokej viac, keď si sa mu začala pracovne venovať?
Po príchode do hokejového sveta som si prechádzala všeličím. Bola som na tréningoch či rozkorčuľovaní, keď sme pripravovali Winter classic. Veľa času sme trávili s hráčmi. Videla som, čo všetko musia obetovať a koľko je za tým práce. Nie je to je len sláva a zábava. Sedem rokov som profesionálne hrávala volejbal a vedela som, čo šport obnáša. Hráči nemajú víkendy ani sviatky, niekedy ani Vianoce.

Pochádzaš z Bratislavy. Ako sa ti darí eliminovať miestny prízvuk?
Na začiatku som s tým mala problémy. Na mediálnych tréningoch sme sa ale učili pekne ľudovo rozprávať. Keď moderujem alebo natáčam video, snažím sa dávať si pozor hlavne na mäkčene a nehovoriť po bratislavsky, lebo podľa mňa Je to príšerné. Avšak keď som s kamarátmi či rodinou opäť vkĺznem do svojho nárečia. Je to prirodzené, pretože prostredie nás veľmi ovplyvňuje a formuje.

V relácii OVERTIME privítala moderátorka s Borisom Valábikom reprezentačného hráča Adam Lišku, ktorý sa zúčastnil na MS v ľadovom hokeji 2019. Zdroj: archív Simony Leskovskej

Ženy na postoch športových redaktoriek a moderátoriek nie sú také bežné, aj keď si všímame progres v RTVS či na Markíze. Športové noviny tam moderujú Mariana Ďurianová a Jana Hospodárová.
V dnešnej dobe už nie je nič, čo by žena nemohla robiť. Myslím si, že ženy do športu jednoznačne patria. Ženy ako moderátorky tohto odvetvia sú v zahraničí absolútne rešpektované. Nájdeme ich v každom klube hokejovej NHL, podobne je to aj vo futbalovej Serii A, La Lige alebo v nemeckej Bundeslige. Motivujú ma a myslím si, že sú ozdobou športu.

Okrem aktívnych hokejistov si robila rozhovory aj s funkcionármi. V čom je príprava na takýto rozhovor iná?
Ak sa hokejistom darí, sú uvoľnení a kamarátski. Niekedy mám pripravených viacero otázok, ale použijem dve a potom improvizujem. Pri funkcionároch treba byť naozaj obozretný. Dopredu som im povedala, čo ideme rozoberať a vždy som mala rešpekt. Našťastie sa so všetkými v Tipsport Lige dalo porozprávať. Niektorí odpovedali veľmi stručne, iní mi dali pocítiť dôležitosť ich funkcie. Hlavný rozdiel je v tom, že hokejista na rozhovor musí ísť, lebo to má v zmluve, funkcionár nemusí.

Okrem hokeja si robila reportáže aj o futbalových kluboch či dokonca o MMA. Je náročné venovať sa viacerým športom naraz?
Musím sa priznať, že chce to maximálnu sústredenosť. Predtým som bola tri a pol roka v hokeji a už som mala prehľad v Tipsport lige. Do futbalu som išla od nuly, zisťovala som si a učila sa všetky mená. Bola som prekvapená, že vo futbale majú ešte lepšie priestory na rozhovory či tlačové konferencie ako v hokeji. Pre novinárov majú pripravené zázemie. Pred MMA som mala asi najväčší rešpekt. Nastúpila som do rozbehnutého vlaku, ale keďže milujem výzvy, povedala som si, prečo nie.

Minulý rok si robila si reportáž z Majstrovstiev Európy vo volejbale, ktoré sa konali aj na Slovensku. Vnímala si to intenzívnejšie ako bývalá volejbalistka?
Bola som v prvom rade veľmi prekvapená. Šampionát sa niesol v skvelej atmosfére a naše baby hrali dobre. Zaspomínala som si na časy, keď som hrávala. Hovorila som si, že by som hneď vybehla na palubovku.

> „Snažím sa nehovoriť po „bratislavsky", lebo je to príšerné."

Vyvolalo to vo mne veľmi pekné spomienky.

Veľa ľudí ťa poznalo už skôr. Bola si finalistkou Miss Slovensko 2015 a vyhrala si aj Miss Pierot. Teraz, keď vieš, čo všetko dievčatá čaká, urobila by si to znovu?
Určite áno. Keby som mohla ísť ešte na jeden ročník, hneď by som sa prihlásila. Je to vysoká škola pre dievčatá. Naučia sa zvládať stresové situácie či vyjadrovať sa. Počas celej Missky som bola na druhej strane rozhovoru a sama som si uvedomila, čo by som sa nikdy neopýtala. Projekt MISS Slovensko bude pre mňa navždy veľká srdcovka.

Takže ti táto skúsenosť pomohla aj pri práci v médiách?
Myslím si, že v rámci športu mi to sťažila. Vnímala som, že ľudia majú predsudky. Stále som musela dokazovať, že naozaj športu rozumiem. Mňa ale tieto dva svety veľmi bavili a fascinovali. Zároveň som to vnímala ako svoju najväčšiu zbraň, že nikto odo mňa nič neočakáva.

Akým chybám by sa mali začínajúci redaktori či moderátori vyhýbať?
Mali by byť v prvom rade ľudskí, chápaví, čestní a menej stresovať. Všetci sme ľudia a mýliť sa je prirodzené. Užívať si svoju prácu, lebo my novinári máme jedno z najnáročnejších, ale zároveň najkrajších povolaní na svete. Nakoniec, moderátor by nikdy nemal byť nadradený nad človekom, s ktorým robí rozhovor, lebo nedostane informáciu, ktorú chce. Za najväčšiu chybu považujem učiť sa naspamäť texty alebo si dopredu pripraviť presné znenie otázok.

Rodáčka z Bratislavy robila rozhovory s kapitánmi tímov na All-Star víkende v Trenčíne.
Zdroj: archív Simony Leskovskej

Predpokladám, že koronakríza ovplyvnila tvoje pracovné plány. Čo chystáš do budúcnosti?
Raz túžim mať vlastnú reláciu v televízii, ktorá bude úspešná, sledovaná a fanúšikmi obľúbená. Tiež by som chcela moderovať štúdio futbalovej Champions League. Ticketportal pre pandémiu stopol reláciu Prihraj lístok, takže minulý rok bol pre mňa náročný. Som však človek, ktorý sa nikdy nevzdáva a ďalej pracujem na vlastnom projekte. Verím, že ho v roku 2021 predstavím. Budem na ňom spolupracovať s významnou futbalovou osobnosťou.

Autor: Filip Lipták

CELÝ ROZHOVOR NA WEBE

www.attelier.sk

SIMONA LESKOVSKÁ (29)
Vyštudovala marketing a mediálnu komunikáciu na Paneurópskej vysokej škole v Bratislave. Od roku 2017 pracovala tri roky ako moderátorka a redaktorka pre našu najvyššiu hokejovú súťaž na Slovensku. V roku 2019 pôsobila ako content creator na domácich Majstrovstvách sveta v hokeji. Pracovala aj pre youtubový kanál Ticketportal TV v reláciách OVERTIME a Prihraj lístok. Venovala sa aj modelingu, bola finalistkou Miss Slovensko 2015 a vyhrala aj cenu Miss Pierot.

Atteliér ako výstavisko prác našich študentov

Denisa Valachová

V spolupáci s Ateliérom komunikácie v médiu fotografie Ateliérom úžitkovej fotografie a Kreatívno-experimentálnym fotoateliérom sme si pre vás pripravili prezentáciu prác ich študentov. Dúfame, že čoskoro si ich práce budeme môcť pozrieť vo fakultnej Galérii Ľudovíta Hlaváča či iných univerzitných budovách a tiež vo verejnom priestore.

Fotografická príloha

Adriána Gloneková

PRÍLOHA

Denisa Valachová

Patrícia Beličková

Rút Baltazárová

Mária Šišková

PRÍLOHA

Kristián Simonics

Dušana Švecová

Adela Najdeková

Sebastián Kapičák

Filip Cepka

Lukáš Kala

Filip Cepka

Lukáš Kala

Spojili sme sily s fotoateliérmi

Keďže momentálne nemôžu vystavovať v reálnom priestore, na prezentaciu študentských prác sme im ponúkli naše strany.

Zdroj: Lucia Uhrincová